As 'n Nuusblad aan die Hoofposkantoor geregistreer.

DIE HERVORMER

OFFISIEEL · ORGAAN · VAN · DIE · NEDERDUITSCH · HERVORMDE · KERK · VAN · AFRIKA

Jaargang
XLI

No.
2

APRIL 1949

Redakteur: Ds. Joh. Dreyer, Bergstraat 77, Potchefstroom.

Nuwe Pyp Orrels

VIR

Kerk en Skool

Ons kan aflewering waarborg.

Onlangse installerings of bestellings in hande vir:

DURBAN	N. H. KERK
KLERKSDORP	N. H. KERK
PIETERSBURG	N. H. KERK
WITBANK	N. H. KERK
KWAGGAPOORT	N. G. KERK
DELMAS	N. G. KERK
BRIXTON	N. G. KERK
MALVERN	N. G. KERK
PETRUSSTEYN	N. G. KERK
VILJOENSKROON	N. G. KERK

HERBOUINGS. HERSTELLINGS, ONDERHOUD.

Nuwe orrelparte word nou vervaardig in ons eie fabrieke in JOHANNESBURG en KAAPSTAD

KERK „ACOUSTICON"

vir die Dowes

„Nou kan ek elke woord hoor"

KERKKLOKKE

In alle groottes

Van suiwer koper en tin

Cooper, Gill & Tomkins

(Edms.) Bpk.

JOHANNESBURG: Staibstraat 33.
KAAPSTAD: Langmarkstraat 162.
OOK TE DURBAN EN PORT ELIZABETH.

Die Hervormer

Redakteur: Ds. JOH. DREYER, Bergstraat 77, Potchefstroom.
Redaksiekommissie: Dl. F. J. Z. BOOYSEN, F. J. VAN ZYL, DANIEL F. ERASMUS, S. P. J. P. VAN RENSBURG.

„Die blad verskyn op die 20ste van elke maand; as die 20ste op 'n Sondag val, dan op die 21ste. Stukke vir publikasie moet die Redakteur voor die 6de van elke maand bereik. Aan die Administrateur van die Kerk, die Heer J. H. H. Janson, Bus 19, Dullstroom, moet gestuur word: 3/6 per jaar intekengeld; geboorte, verlowing, trou en doodberigte teen 10/- vir 'n maksimum van 60 woorde, en 2d. per woord bo 60 woorde, vooruitbetaalbaar. Adresveranderings, vermeld sowel ou as nuwe adres.

JAARGANG XLI APRIL 1949 No. 2

Die Mag uit die Afgrond II

In ons vorige artikel het ons gewys op die botsing tussen twee totalitêre stelsels: Rooms Katolisisme en Kommunisme en daarop gewys dat laasgenoemde die Ortodokse Kerk gebruik in sy stryd teen die Kerk van Rome. Ons het daarop gewys dat die botsing die duidelikste nou aan die lig kom met die verhoor en veroordeling van die Roomse Kardinaal Mindsjenty van Hongarye en belowe om die volgende keer daarop terug te kom. Ons wil die belofte nou inruil.

Rome het dadelik hierdie verhoor wat alleen in 'n totalitêre staat moontlik is, aangegryp om die vuur wat hy ontsteek het teen die kommunisme aan te blaas. Mindsjenty is voorgestel as 'n martelaar en hy word in een asem met Niemöller in Duitsland genoem. Telegramme van protes teen die gevangeneming, verhoor en veroordeling van die Kardinaal het ingestroom in die Vatikaanstad in Rome. Vreeslik is dit gevind dat daar geen vryheid van godsdiens onder die kommunisme is nie en dat daar geen vryheid van spraak is nie.

Inderdaad is dit vreeslik en die veroordeling en gevangenisstraf, sowel as die hele verhoor is dan ook nie goed te praat nie, al sou ons nie met Rome kan instem dat die kardinaal 'n martelaar is nie. Want hy het nie tereg gestaan vir sy geloof en die christendom nie, maar vir sy reaksionêre politiek. En daarom kan hy ook nie op een lyn met Niemöller geplaas word nie, wat wel 'n nasionaal-sosialis was, maar die bybelse beginsel gehandhaaf het: 'n mens moet aan God meer gehoorsaam wees as aan die mens en as gevolg van hierdie standpunt in botsing gekom het met die alles vir sigself opeisende nas.-sosialistiese staat. Die belangrikheid van die hele saak van die verhoor in Hongarye lê vir ons egter nie by die Kardinaal en sy lot nie, maar by die agtergrond van dit alles.

Dit wys onmiskenbaar wat die houding van die kommunisme teen die christendom is, nl. dat die christendom beskou word as die ergste en magtigste teenstander. Trouens sedert 1943 het die kommunisme in Rusland sy houding teenoor die Kerk in sover weer gewysig, dat die radio weer anti-religieuse propaganda uitstuur. Die reëlings tydens die oorlog toe die Kerk as 'n bondgenoot in die stryd beskou is, is blykbaar weer vergeet.

„Die Jonge Bolsjewiek" het enige maande gelede weer geskryf: „Dit is 'n feit dat die godsdienstige geloof hardnekkig volhou om te lewe en dat dit ons dwing om die stryd vir die volle oorwinning van die gees van godloosheid, wat noodsaaklik is vir die suiwere kommunistiese wêreldbeskouing, voort te sit en te verskerp." Die godsdiens is en bly vir die kommunis 'n anti-wetenskaplike ideologie, vyandig aan die wêreldbeskouing van Marx en Lenin. Die godsdiens is opium vir die volk. Soos Stalin reeds in 1927 gesê het: die kommunistiese party kan nie neutraal wees teenoor die godsdiens nie.

En as die kommunisme die stryd aanbind teen die Kerk, dan lê dit voor die hand dat die eerste en grootste botsing sal plaasvind met die Kerk van Rome, juis omdat dié self streef na mag en as totalitêre mag self ook geen teenstander duld nie. Dit is dan ook nie alleen die Kommunisme wat

DIE NUWE KERKGEBOU VAN NOORDELIKE-PRETORIA die stryd aanbind teen die Roomse Kerk nie, maar ook omgekeerd.

Verlede jaar voor die verkiesings in Italië en Frankryk het die pous in ’n radiorede die verhouding van die Rooms-Katolisisme tot die Kommunisme bespreek. Die rede word genoem: Die heilige oorlog van die pous. Daarin het hy in naam van die christenheid die oorlog aan die Kommunisme verklaar. Hy het selfs sover gegaan om die Protestante oor die hele wêreld uit te nooi, nl. „almal wat ’n persoonlike God bely en aanbid en sy gebooie bewaar”, om met die Roomse Kerk ’n kruistog te onderneem teen Rusland en die kommunisme, aangesien hulle die verwoesters van die christelike beskawing is. Hy het die naderende stryd aangekondig as ’n heilige oorlog vir die vryheid van die indiwidu en om die beginsel van die demokratiese staat te verdedig.

Protestante wat die geskiedenis en die houding van die Roomse Kerk ten opsigte van persoonlike vryheid en vryheid van godsdiens ken, sal die woorde van die pous nie ernstig opvat nie. Die houding van Rome teenoor Protestantse minderhede in Roomse lande weerspreek die besorgdheid van die pous oor die verkragting van die vryheid.

Rome se optrede in Meksiko, Portugal, Peru en Italië (toe Mussolini en die pous nog nie gebots het nie) in die verlede en in Spanje in die teenswoordige is ’n bespotting van die houding dat die Katolisisme kan optree as kampioen vir vryheid en demokrasie.

Dat die pous die oproep ook tot Protestante rig is begryplik, want die Roomse volke staan magteloos teenoor ’n aggressiewe Rusland. Die enigste volke wat ’n halt kan roep is die Protestantse nasies.

Vir Rome is daar alles te win deur ’n kommunistiese nederlaag. Is daar veel te win vir die Protestantisme van ’n oorwinning van ’n onverdraagsame Katolisisme?

Is die toestand van die Protestante in die Roomse Spanje beter as die toestand van die christelike Kerk in een van die Balkanstate?

Toe dr. Abraham Kuyper in die tweede deel van die vorige eeu ’n koalisieregering met die Roomse party in Nederland gesluit het en dit voor die Protestantse Nederland moes regverdig, het hy gesê: Ons stoel met Rome op dieselfde wortel van die geloof. Nederland het sy prys aan ’n na mag strewende Rome vir hierdie standpunt betaal. Laat die Protestantse christenheid uit hierdie fout leer en wyser word.

Die kommunisme is materialisties, ateïsties, totalitêr en tiranniek. Die Katolisisme is onverdraagsaam, tiranniek, totalitêr en afgodies. (Vgl. Heidelbergse Kategismus, Sondag 30.)

Die pous stel die Protestantisme voor die keuse tussen kommunisme en Katolisisme. ’n Keuse tussen dié twee is vir die Protestantisme onmoontlik. Albei word verwerp, sowel „die mag uit die afgrond” as die mag van die Vatikaan.

Die Protestantisme moet in die lig van die Woord van God sy eie weg bewandel, sy eie program vir sosiale geregtigheid uitwerk ooreenkomstig die beginsels van geregtigheid en barmhartigheid soos in die Heilige Skrif vervat. Hy moet nie sy lot inwerp by een van die twee na mag strewende totalitêre groothede nie, maar ooreenkomstig sy roeping Hom dien wie se koninkryk nie van hierdie wêreld is nie en die mensheid dien.

JOH. DREYER.

Oordenking

Lukas 5 : 1 — 11

Hs. 8: „En toe Simon Petrus dit sien, val hy neer aan die knieë van Jesus en sê: Gaan weg van my, Here, want ek is ’n sondige man!”

Met hierdie woorde lê Petrus sy hart bloot. En hoe veel moes dit op daardie oomblik nie gewees het nie! Hy en sy maats is ervare vissers en tog het hulle niks gevang nie, hoewel hulle die hele nag deur hard gewerk het. Hy het nie meer moed om verder te probeer nie.

Hy gehoorsaam egter die bevel van Jesus om na diep water uit te vaar en sy nette te laat sak. Die uitslag is verrassend, dit oortref sy stoutste verwagtings! ’n Menigte vis is ingesluit; die nette wil skeur. Twee skuite word so vol gelaai dat hulle wil sink. Almal is verbaas, maar by Petrus kom dit tot uiting. Hy val voor die voete van die Here neer en stamel: „Gaan weg van my, Here, want ek is ’n sondige man!” Dit is die indruk wat hierdie wonder op Petrus gemaak het.

Dit is opmerklik. Waarom het hy dan nie gesê: „Nou sien ek dat God met my is want my geloof is wonderlik gekroon?” Moet ons hierdie woorde van Petrus opneem as ’n waarskuwing aan die Here: „Gaan weg, want U loop gevaar om te verdrink!” Moet ons in hierdie woorde die taal van die duiwels beluister: „Wat het ons met U te doen, Seun van God?” Is dit nie miskien ’n uiting van bygelowige vrees dat die teenwoordigheid van die Heilige die sondaar met onheil bereik nie? Was dit miskien onbedagsaamheid wat hierdie woorde op sy lippe gebring het? Deurgaans bid die vrome tog immers die teenoorgestelde: „Here begewe ons tog nie . . . .”

Nee dit is heel anders. Sy siel word oorstelp van die oorweldigende indruk van Jesus se mag en liefde en van sy eie onwaardigheid. Die teenstelling is te groot. Hy word diep oortuig: Ek is sy gemeenskap nie werd nie, ek is geen goeie geselskap vir Jesus nie, wie is ek? Sy hart beswyk onder soveel goedheid. Die nabyheid van die Heilige laat hom bewe. Petrus voel dat hy dit alles nie werd is nie.

As Jesus desnieteenstaande tog nog wil bly, sal hy so dankbaar wees. Eintlik wil Petrus niks liewer sien nie, want agter die woorde: „Here gaan weg van my . . .” skuil daar die bede: „Here mag ek by U bly?” So dank sy hart en bid dit tewens.

Hierdie gestalte van die gemoed het vir ons almal veel te sê. Na ’n aloue lofwaardige gebruik word daar gereeld hierdie tyd van die jaar ’n dankstond gehou vir die weldade van God in die natuur. Dit pas ons grootliks om God vir hierdie weldade te dank. Die Here het weer mildelik gegee. As dit alleen van ons moeitevolle arbeid moes afhang sou ons sekerlik netsoos Petrus en sy maats die stryd gewonne moes gee. Nou dat die gawes van die veld ingesamel word of byna gereed vir insameling is, betaam die erkentenis ons: onse God het geseën, Hy wat alles gee.

Veral gedurende die afgelope saaiseisoen het alles weens die knellende droogte so haglik gelyk. Menigeen het stellig moedeloos die arbeid gestaak. Heimlik is daar gedink aan ’n hongersnood met al sy verskrikkinge. Tog is die graanskure vanjaar weer vol. Die Here het tog weer mildelik gegee. Wil ons dit dankbaar erken? Kom ons daartoe om te begryp dat dit 'n wonder van God is?

Jesus het vir Petrus 'n wonderlike visvangs beskik. Hier is 'n wonder maar tog in Petrus se daaglikse arbeid. Dit gebeur in sy gewone bedryf. Dit val binne sy gebied. Hy het reeds soveel magsbetoninge van die Here gesien en was daaroor verwonder, maar nou word hy oorweldig en verootmoedig. Ja, juis daarop kom dit aan, om die leidende hand van God nie net in die groot dinge, die buitengewone te sien nie, maar ook in die alledaagse.

Petrus is grootliks verras en tog moes hy soiets verwag het! Het Jesus dan nie self vir hom gesê „gooi jou net uit om te vang" nie? Sy kleingeloof is beskaam, maar hy vind ook geen grond om te roem in sy eie inspanning nie. Hy roep as 't ware uit: „Here dit is teveel, U alleen kom al die eer toe!"

Br. en S. het u ook u steun gevind in die beloftes van die Here en amen gesê op die versekering: „ . . . julle Vader weet dat julle hierdie dinge nodig het." Het gebed en werk by u saamgegaan sodat u niks alleen van die een met uitsluiting van die ander verwag het nie? Het u so volgens u roeping al u kragte ingespan? En het die Here vir u nie ook uit sorgelike omstandighede verruiming gegee nie?

Doen dan nie soos die wêreld nie. Hy bid miskien ook in sy nood op sy wyse maar dank nie. Hy reken nie met God nie. Hy stel die vleeslike arm tot sy krag en verafgod sy eie mag. Hy voel geen behoefte om God uit die diepste van sy siel te erken nie maar gee al die eer uitsluitlik aan die tweede oorsaak: eie krag en inspanning.

Petrus voel sy eie kleinheid teenoor Christus se aanbiddelike grootheid. Dit nie alleen nie, hy sien ook sy skuld in die glans van Christus se heiligheid. Hy is 'n sondige man. Deur sy onwaardigheid word hy ten diepste verootmoedig.

Hoe is dit by ons gesteld? Voel ons werklik dat ons deur die sonde alles verbeur het? God is aan ons niks verskuldig nie. Ons het sy toorn verdien en tog laat Hy sy son opgaan oor slegtes en goeies, en bly sy boog aan die wolke die teken van sy trou. As die weldade van God nie alleen groot genoeg is om 'n mens klein te maak voor sy God nie, sal Hy dan nie vroeër of later met sy slae moet kom nie? Wanneer die mens sy onwaardigheid voor God op die regte wyse leer ken, word ook die besef van sy diepe afhanklikheid gesterk en nie minder die oortuiging dat hy verantwoordelikheid het. Eienaar en vrymagtige Beskikker is God, rentmeester wat rekenskap moet doen, is die mens. Met die gawes van God mag hy nie sy hebsug, genotsug, eersug en heerssug laat botvier nie.

Wie hom voor God verneder word deur Homself opgerig en ervaar tot sy vertroosting dat die ware dankoffer aan God 'n geheel gebroke gees is. Hoe heerlik word sy neerbuigende liefde dan nie vir ons nie! Daardeur daal Hy na ons in ons onwaardigheid af sodat Hy ons kan ophef na die berge van sy heiligheid. So leer ons meer verstaan dat ons Hemelse Vader ons in Christus Jesus alles genadiglik skenk. — Amen.

J. A. SMIT.

Turffontein.

OFFISIEËL

Beroep Bedank:

Ds. W. M. Wolmarans van Brits na Roodepoort.
Ds. J. J. Prinsloo van Brakpan na Standerton.

Beroep Aangeneem:

Prop. I. J. Joubert na Vliegepoort.

Beroep:

Ds. S. P. Viljoen van Brixton na Volksrust.
Ds. J. C. du Plessis van Germiston na Springs.
Ds. P. W. Venter van Klerksdorp na Roodepoort.

Nuwe Scriba Vryburg

is br. D. C. Botha, Vryburgstraat 15, Vryburg en nie br. A. C. du Toit soos tevore berig.

Scriba Gwelo, S.R.

is br. R. J. Benadie, Watershed 1, Gwelo, S.R.

Nuwe Scriba-kassier Sable

is br. J. L. J. van Rensburg, Posbus 50, Sabie.

Hoeksteenlegging Roossenekal:

Alle professore, predikante en belangstellendes word hartlik uitgenooi na die hoeksteenlegging van die nuwe kerkgebou op 7 Mei 1949 om 2.30 nm.

H. Tz. GANSWYK.

Die Hervormer in elke Huis

In opdrag van die Alg. Kerkvergadering het die Finansiële Kommissie bepaal dat kerkrade wat vir elke gesin in hulle gemeentes inteken op Die Hervormer en wat hulself verantwoordelik stel vir die betaling daarvan, geregtig sal wees vir 'n korting van 10 persent. As 'n kerkraad dit wil doen, moet hy net die adresse stuur van al die gesinne, in geval hy nie self vir die verspreiding sorg nie.

Dit is 'n mooi ideaal: Die Hervormer in elke huis, ook in die armste waar die leesstof dikwels die skaarste is.

By die kerkrade wat dit reeds doen, het bygekom Noordelike-Pretoria. Wie volg hulle voorbeeld?

'n Foutiewe Berig

het in ons vorige uitgawe verskyn, nl. dat ds. C. H. Muller vir die tweede keer na Delareyville beroep is. Sal die predikante wat beroepe ontvang het of die scriba's van die kerkrade wat die beroepe uitbring, tog asb. onverwyld die redakteur daarvan verwittig. Dan sal foute makliker voorkom word.

Uitsaaidienste vanuit die Ned. Herv. Kerk, Durban:

1 Mei, 1949, om 11 uur vm.
29 Mei, 1949, om 11 uur vm.
19 Junie, 1949, om 7 uur nm.

PSALM- EN GESANGBOEKE (groot formaat)

is nou verkrygbaar by die Administrateur teen 6/6 en die kleiner boekies teen 2/- stuk.

Kerkrade word versoek om hulle bestellings dadelik te plaas. Geld moet die bestellings vergesel.

Christus in Levitikus IX

Lev. 5 : 14 — 6 :7. Die skuldoffer.

Die hoofstukke-indeling van ons Bybel is 'n werk van die Engelse aartsbiskop van Canterbury Stefanus Langton (omtrent die jaar 1200). Hier en daar kan nogal wat aanmerking op sy werk gemaak word. Ook bestaan daar op verskillende plekke 'n onsekerheid, waar eintlik die nuwe hoofstuk begin. Een van die gevalle het ons hier. Die hele deel wat ons hierdie keer moet bespreek, die tweede helfte van hoofstuk 5 en die eerste van hoofstuk 6, vorm in die Hebreeuse teks die verse 14 tot 26 van hoofstuk 5. Dit is ongetwyfeld beter as wat ons in die Latynse vertaling en as 'n gevolg daarvan in alle westerse vertalings vind: want soos ons nou hierdie gedeelte in die Afrikaanse Bybel lees, word oor twee hoofstukke verdeel wat in werklikheid by mekaar hoort: die beskrywing van die skuldoffer.

Die skuldoffer volg dus in die voorskrifte omtrent die erediens op die sondoffer. Die twee offersoorte is aan mekaar verwant. Soos die sondoffer, wat vir 'n privaatpersoon gebring word, na verbranding van die vetdele aan die priester verval, so geld dit ook van die skuldoffer; ten aansien daarvan sê 7 : 7 uitdruklik: soos die sondoffer, so die skuldoffer.

Mens sou dus kan vra, wat eintlik die verskil is tussen 'n sondoffer en 'n skuldoffer, te meer omdat daar vir ons gevoel 'n regstreekse relasie is tussen sonde en skuld: die tweede is die onvermydelike gevolg van die eerste.

Maar in ons teksgedeelte word onder „skuld" iets anders verstaan. Hierdie woord word net gebruik, waar 'n tekort ontstaan het, wat deur die mens aangevul moet word. Die sondoffer kan gebring word om enige onopsetlike fout te versoen; die skuldoffer is alleen daar op sy plek, waar 'n mens onder die verpligting staan om iets te betaal. Origens geld ook hier weer die voorwaarde, netsoos by die sondoffer, dat dit net daar gebring kan word, waar die mens sy fout begaan het „in swakheid", sonder die vooropgesette bedoeling om 'n gebod te oortree.

Die skuld kan ontstaan teenoor God of teenoor die mense.

In die eerste geval (vers 14 — 19) kan ons weer twee moontlikhedes onderskei: Dit kan wees dat iemand nie die vereiste hoeveelheid van eerstelinge, tiendes of watter soort van heilige gawes dan ook na die heiligdom gebring het nie; hy het dan nie aan sy verpligtings teenoor God voldaan nie. Dit is die geval, wat in vers 14 — 16 beskryf word. Maar dit kan ook wees, dat hy wel die vereiste hoeveelhede afgelewer het, maar dat hy daarmee iets gedoen het, wat hulle ongeskik maak om as heilige gawes in die tempel aangeneem te word. Hy het dan iets ondeugdeliks aangebied; met 'n term van die moderne handelsverkeer sou ons dit „wanprestasie" kan noem. Ook dit beteken, dat God tekort gedaan is (vers 17—19).

Teenoor mense bestaan daar natuurlik 'n reeks van maniere om nie aan verpligtings te voldoen nie. In 6 : 2 word 'n paar gevalle genoem: deur weiering om deposito's of in pand gegewe goedere terug te gee, deur wederregtelike toeëiening („roof" in onderskeid van „steel"), deur magsmisbruik („afpersing"); vers 3 voeg daar nog die geval van die oneerlike vinder by en die moontlikheid dat iemand homself besondig deur met 'n eed 'n onwaarheid te bevestig, b.v. dat 'n bepaald stuk vee, waarvan die eienaar nie met sekerheid bekend is nie, van homself sou wees.

Deur al hierdie soorte van geknoei word mense tekort gedaan in hul eiendomsregte. Maar uitdruklik word gesê (6 : 2) dat hierdie vorme van oneerlikheid nie maar net onreg teenoor die volksgenoot is nie, dog ook 'n troueloosheid teenoor God; nie maar net 'n misdaad teenoor die samelewing, maar ook 'n sonde teenoor die HERE. Dit is een van die groot dinge in Israel, dat elke skuld teenoor die medemens tegelykertyd as 'n belediging van Israels God beskou word. Die klassieke voorbeeld is Natan se woord tot Dawid na die dood van Uria (11 Sam. 12 : 9): „Waarom het jy die woord van die HERE verag deur te doen wat verkeerd is in sy oë?" En Dawid antwoord daarop met die belydenis: „Ek het gesondig teen die HERE!" Die tweede tafel van die wet kan nie van die eerste geskei word nie; die liefde tot die naaste staan nie langs die liefde tot God nie, maar is die onafskeidelike keersyde daarvan.

Daarom, of dit nou God is of 'n mens, aan wie tekort gedoen is, in altwee gevalle moet dieselfde gedragslyn gevolg word. Daar moet 'n skuldoffer gebring word, 'n ram waarvan die vereiste waarde deur die priester vasgestel is; op dieselfde dag moet ook wat ontbreek aan die reghebbende uitbetaal word, sodat die boetedoening nie in die plek van die regsherstel kom nie, maar dit begelei; tenslotte moet nog 20% van die waarde van die tekort bygevoeg word — as vergoeding vir die tydperk van onreg, wat die ander belewe het. Nòg met die finansiële regte wat die heiligdom, nòg met die van die naaste, so leer hierdie voorskrifte, mag gespeel of sorgeloos omgegaan word nie. Die herstel van die geskonde regsorde kos meer as die eenvoudige opvolging daarvan.

Dit staan alles op 'n hoog sedelike peil — maar dis tegelykertyd wel baie nugter. Dit handel oor so laag by die grondse dinge as knoeierye teenoor die heiligdom of die buurman. Het ons wel die reg om hierdie bepalings, wat aan die bedorwe atmosfeer van geldgierigheid en bedrog herinner, in verband met die evangelie van Jesus Christus te bring?

Die Nederlandse geloofsbelydenis doen dit wel. In artikel 21, wat handel oor die volle genoegdoening van Jesus Christus vir ons sondes, word van die Saligmaker gesê: So het Hy dan betaal wat Hy nie geroof had nie. Dis 'n aanhaling uit die 69ste Psalm, waarin so baie woorde staan, wat ons aan die lyding van Christus laat dink: „Die wat my sonder oorsaak haat, is meer as die hare van my hoof — vreemd het ek vir my broers geword en 'n onbekende vir die seuns van my moeder. Want die ywer vir u huis het my verteer — en hulle het aan my gal gegee as my spyse, en vir my dors het hulle my asyn laat drink."

Soos hierdie woorde ons aan die kruislyde van die Here Jesus laat dink, so het ook die opsteller van die Geloofsbelydenis die versoening deur Christus gevind in vers 5 van hierdie psalm: „Wat ek nie geroof het nie, moet ek dan teruggee." Miskien het Guido de Bray tegelyk ook aan Filipp. 2 : 6 gedink: Christus „het dit geen roof geag om aan God gelyk te wees nie". Adam het daardie godgelykheid wel geroof (Gen. 3 : 22), maar Christus het daarvoor die skuldoffer gebring. Hy het die geroofde godgelykheid weer aan God teruggegee: want aan die liefde van God, wat openbaar word in die menswording en kruislyde van die Seun, merk ons, dat daar by ons geen sprake is van godgelykheid in die wesenlike, in die liefde. So is deur die liefde van God die eer van God gehandhaaf, die reg herstel.

Maar in hierdie verband moet ons ook 'n blik slaan in die tegelyk raaiselagtige en oorduidelike hoofstuk Jes. 53. In die tiende vers heet dit: „As sy siel 'n skuldoffer aangebied het, sal Hy 'n nakroos sien." Miskien moet mens hier vertaal: „As U sy siel tot 'n skuldoffer gemaak het, sal Hy 'n nakroos sien", miskien het, al lyk dit minder waarskynlik, die Latynse vertaling gelyk met te lees: „As Hy sy siel tot 'n skuldoffer gemaak het, sal Hy 'n nakroos sien", maar hoe dit ook mag wees, dit is wel seker, dat die profeet hier verkondig, dat die lydende Kneg van die Here sy lewe gee as 'n skuldoffer vir ons tekortkomings.

Ons het God en die naaste tekortgedaan. God is deur ons tekortgedaan: want aan Hom behoort ons lewe, maar ons het gedoen of ons die vrye beskikking had oor ons eie siel en liggaam, en dit nie aan sy diens gewy nie. Die skuldoffer, vergesel van die regs-herstel, is deur Christus gebring deur die volkome toewyding van sy siel en liggaam tot in die kruisdood toe.

Ons het ons naaste tekortgedaan: ons het in liefdeloosheid eiebaat laat voorgaan ten koste van ons medemense. Maar Christus het ook daarvoor die skuldoffer gebring: deur sy volmaakte liefde, wat aan die kruis die sondes van die ganse menslike geslag gedra het.

So is inderdaad „die skuld betaal." — Ten volle en oorvloedig.

A. VAN SELMS.

'n Groot Teoloog oor die Christelike Doop

VI. BESWARE TEEN DIE KINDERDOOP:

(a) Eksegeties. — In hierdie hoofstuk handel Barth oor die fondamente en grondslae van die orde en praktyk van die doop. Hy wys daarop dat by die doop, as een van die elemente van die kerklike verkondiging, ook die mens en die menslike handeling behoort. Een aan hierdie menslike kant van die doop moet ook aandag gegee word. Dit kan gebeur dat die menslike dooppraktyk die sin en die wese van die doop verduister, sodat die Kerk nie weet wat die doop beteken nie, en die gedoopte nie weet wat hy aan sy doop het nie, maar die wese, krag en sin van die doop kan nooit daardeur vernietig word nie.

Dit beteken egter nie dat die praktyk van die doop nie ook voorwerp van ernstige teologiese besinning moet wees nie. Die twee fondamente in die ordening van die doop is eerstens die verantwoordelik-aanvaarde opdrag van die Kerk, en ten tweede die verantwoordelike gewilligheid en bereidheid van die dopeling om die belofte van God te aanvaar en die opdrag van God te gehoorsaam. Doop sonder daardie verantwoordelike gewilligheid van die dopeling, is wel ware, werklike en werksame, maar nie regte, ordematig-voltrokke doop nie, maar verdonkerte doop. Hierdie doop mag nie herhaal word nie, maar is 'n wond in die liggaam van die Kerk, en 'n krankheid van die gedooptes wat genees kan word, maar so gevaarlik dat die Kerk ernstig gevra moet word hoe lank hy nog daarmee wil aangaan.

Voortgaande, beweer Barth, dat daar geen skriftuurlike fundering van die kinderdoop is nie. Die doop, sê hy, is in die Nuwe Testament in elk geval ook die onontbeerlike antwoord op 'n onvermydelike vraag aan die mens wat tot die geloof kom. Dis 'n antwoord op sy begeerte na die verseëling van sy geloof, 'n antwoord op die belydenis van die Eeu wat hy as voorwerp van sy geloof erken het. In die Nuwe Testamentiese gebied word 'n mens nie na die doop gebring nie, maar jy kom daarnatoe. Vir kinders wat nog niks kan vra of antwoord nie, d.i. vir 'n woord van God wat ten spyte van Jes. 55 : 10 voorlopig ledig moet terugkeer, sien hy in die heersende praktyk geen plek nie.

Dat Jesus in Matt. 19 : 13 vv. die kindertjies na Hom toe laat kom, die hande oplê en hulle seën, is 'n bewys dat die Koninkryk van Christus groter is as sy Kerk, maar geen bewys dat sulke kinders ongevraagd gedoop moet word nie. Dieselfde geld van kinders van Christelike ouers in 1 Kor. 7 : 14 — dit wys ook op die grotere Ryk van Christus. Dat die belofte volgens Hand. 2: 39 „jou en jou kinders" geld, beteken die universaliteit van die belofte in die tyd, soos die opdrag in Matt. 28 : 19, om die volkere te doop, die universaliteit van die belofte in die ruimte betuig. Hierdie tekste sê egter nie dat kinders outomaties opgeneem sou kan word in die besondere sakramentele genade van die doop nie. „Onderwys", eintlik, „tot dissipel maak", is nou eenmaal nie iets wat 'n mens kan uitvoer sonder die verantwoordelike beslissing van die betrokkene nie. Dat die doop in Kol. 2 : 11 die besnydenis van Christus genoem word, wat vir ons in die plek van die Israelitiese besnydenis gekom het, is waar, maar daaruit volg geensins dat die doop netsoos die besnydenis reeds aan die suigelinge bedien moet word nie. Want die besnydenis het betrekking op die natuurlike geboorte. Dit is die teken van die verkiesing van die heilige opeenvolging van die geslagte van Israel wat met die geboorte van Christus tot sy doel gekom het, waarmee dan ook die teken van die besnydenis sy sin verloor het. Die opeenvolging van hulle wat die belofte geglo het, en in hierdie geloof ware kinders van Abraham was, was reeds in die voor-Messiaanse Israel volgens Rom. 4 geensins identiek met die opeenvolging van die geslagte en die besnydenis van hulle lede nie. En so is eers reg die opeenvolging van hulle wat geroep word tot die Kerk van die Nuwe Verbond volgens Joh. 1 : 12 vv., juis nie aan die opeenvolging van die geslagte, nie aan gesin en volk gebonde nie, maar kom so tot stand: dat dit in die lewe van individuele mense, nou hier so, dan daar anders, tot 'n aanneem van Jesus, tot geloof in sy naam kom. Aan hulle gee Hy mag om kinders van God te word. Dit

is nou eenmaal volgens die Nuwe Testament onmoontlik om te sê dat elkeen wat van Christelike ouers afstam, in die Christelike gemeente gebore word.

Die enigste dun draadjie waaraan 'n mens miskien kan vasklem om die kinderdoop te fundeer, sien Barth in die vermelding van hele huisgesinne wat gedoop is: Hand. 16 : 15, 18 : 8; 1 Kor. 1 : 16; Hand. 16 : 33. 'n Mens kan vermoed dat hier ook onmondige kinders was. Maar, sê hy, ook hier is die opvolging onwrikbaar vasgehou: verkondiging van die woord — geloof — doop. Hy besluit dat dit met die Nuwe Testamentiese fundering van die doop meer as swak gesteld is.

F. v. Z.

(Word vervolg)

Uit Nederland

DE KERK OP HET PLATTELAND

Op het platteland in Holland staat in alle provincies, uitgezondert Noord-Holland, de Kerk in het middelpunt. De dominee is daar als een vader, en de pastorie staat open voor allen uit de gemeente die raad noodig hebben. By een dorpsbrand kwam het voor dat de gemeente met trommels met geld en papieren van waarde naar de pastorie, die buiten het dorp stond, holde, omdat men wist: in de algemeene verwarring is de dominee de eenige die te vertrouwen is: Zoo hoort het ook: de dominee is een vader van zyn gemeente.

Het huisbezoek geschiedt in de winter, want s'zomers zyn de boeren van de morgen tot de avond op het land. Dominee trekt met een ouderling er op uit en wekt de leden op tot getrouwe kerkgang. Evenals in Afrika zyn ook in Holland de verontschuldigingen niet van de lucht. Ik ontmoette eens een dorpeling die zei: Ik heb een hoofd zoo kaal als een biljartbal ik wens niet voor spot te zitten. Een ander wordt duizelig van de lucht in de kerk, krygt er maar hoofdpyn van. En het toppunt beleefde ik toen een lid my meedeelde: Ik kom niet in de kerk zoolank ouderling Jansen ouderling blyft. Op myn vraag wat hem hinderde, kwam het onverwachte antwoord: Zyn grootvader heeft eens op een nacht de koeien van myn grootvader leeggemolken. Deze broeder had dus wel een taai geheugen. Ik vroeg hem of hy hoopte dat God ook zoo met hem zou handelen. Waarop hy zei: ik hoop op Gods genade, maar van die koeien praat u my niet uit myn hoofd. Over koeien gesproken, een dominee eindigde eens zoo syn preek: Als jullie straks uit de kerk gaan, leer dan wat van je koeien, herkauw de preek! nog eens rustig in de stilte!

Deze broeder, waarover ik zooeven sprak, herkauwde wel de fouten van zyn medemensen tot in het derde geslacht, het gaat er echter om onze gedachten te bepalen by Gods groote genade, dan vallen de oude koeien die wy zoo graag uit de sloot halen, vanzelf weg! —

De dominees vrouw leeft voort in de koeien der gemeente. In Holland draagt elke koe een aparte naam, en als de domineesvrouw geliefd is krygt in elke stal een jong kalf de voornaam van de domineesvrouw.

By bazaars staat vaak opgesteld een koe van bordpapier: als je de staart omhoof heft valt er uit de uier een presentje! Binnenin zit een meisje dat daarvoor zorgt.

Een vriend van my stond in Grypskerke in Zeeland. In den avond maakte hy een wandelingetje langs de landwegen. Plotseling, by de kromming van de weg, zag hy een man, een donkere figuur die hy al half voorby gelopen was. Dominee nam zyn hoed af en zei: Goedenavond, neemt u my niet kwalyk dat ik U niet groette, ik sag u niet. De donkere figuur antwoordde niet, zweeg als het graf. Toen dominee scherper keek zag hy wie het was: een eenzame koe onder een knotwilg!

Zoo zouden wy een heel kerkblad over het verband tusschen dominee en de koe vol kunnen schryven, maar wy gaan voort met het kerkelyk leven.

De dominee preekt op de dorpen tweemaal op een Zondag. s'Morgens uit het Evangelie, s'avonds behandelt hy een gedeelte uit de Catechismus. Dit tweemaal per week een nieuwe preek maken valt voor de jonge dominees niet mee, het is een heele zorg. Vandaar dat zy onderling met elkaar ruilen, zoodat de een preekt in het dorp van de ander. De preekdienst duurt vyf kwartier, de preek zelve beslaat een tydsduur van dertig minuten. Er zyn enkele dominees die veel langer preeken: de preek duurt dan vyf kwartier en de heele dienst twee uur. Dit geschiedt vooral in het Noorden en centrum van de provincie Gelderland. Dit heeft ook zyn nadeelen. Op warme somermiddagen als de bewoners van het dorp toch al vermoeid zyn van een drukke week van oogsten en maaien vallen velen onder een te lange preek in slaap. Zoo gebeurde het eens in Staphorst dat een dominee die met eentonige stem zyn preek van papier stond af te lezen, plotseling opkeek en zag dat de heele gemeente in slaap gevallen was, de kerkeraad niet uitgesloten! Dominee werd boos en hield op; hy riep: als niemand luistert ga ik maar heen! Gemeente antwoorde niet, sliep rustig door. De dominee liep het kanseltrapje af — een paar ouderlingen schrokken van de stilte wakker en even later stonden zy rond de pastor en verzochten hem dringend medelyden te hebben met het warme zomerweer. Een ouderling riep met forsche stem: G-e-m-e-e-n-t-e! wordt wakker! en toen ging de dominee verder. Zooiets gebeurt natuurlyk maar eens in de vyftig jaren maar eerlyk gezegd de middagdiensten in de zomerwarmte zyn voor sommigen te machtig. Op het dorp dan, in de steden zyn er slechts avonddiensten, waarin men voor de tweede maal preekt.

In het algemeen is er onder de kerkgangers groote belangstelling voor de groote Levensvragen. Elk jaar geven uitgevers stapels stichtelyke boeken uit en by duizenden vinden deze hun weg naar de huizen en boerderyen. Het komt heel veel voor dat de jonge dominee elke dag leert van eenvoudige mensen, die blyk geven de Bybelsche Boodschap persoonlyk doorleefd te hebben. Er zyn pracht mensen onder, prachtig omdat zy bekleed

zyn met het gewaad des Lofs, waarvan de profeet spreekt. Deze mensen zyn goed orthodox—en u weet toch lieven lezer wat orthodox beteekent? Misschien antwoord u wel 'natuurlyk ikself ben ook orthodox!' Welnu orthodox beteekent: de mens die de zuivere Lofzang zingt. Een orthodox mens is dus een zingend mens! Zingend het zuivere lied van Gods ontferming en trouw in Christus. Als wy allen zulke zangers waren, dan wilde niemand 'vryzinnig' zyn. Dan zei de wereld: Hoor! Hoor! daar klinkt het lied van de orthodoxen! Wat zuiver! Wat is dat eeuwig mooi! Op onze dorpen zyn de vogels het best orthodox! Zy zingen hun hooge lied vanaf het morgenrood. Hoe is het in Afrika? Is men daar werkelyk goed orthodox? Zingt daar over de heuvels het zuivere lied? Wordt dat doorgegeven van boerdery naar boerdery? Heerlyk als wy met de vogels instemmen en dan nog hooger stygen: van de natuur tot de Schepper van het groote Afrika, die als een Vader zyn kind dragen wil. Ik wens u en myzelf toe: goed orthodox te zyn!

De lofzang klinkt uit Sions zalen enz.

Ds. B. v. GINKEL.

Katkisasie

III

Die katkisasie vereis verstandelike inspanning, soos ek in die vorige artikel beweer het. Tog eindig dit nie daarby nie. Dis nie dat dit sig slegs bepaal by die verstandelike ontwikkeling nie. Dis heilige onderrig. In die katkisasie word die hele mens in 'n sekere rigting gebring. Terwyl die katkisant en katkiseermeester met die heilige Waarheid besig is, gaan daar ook 'n gerig van die heilige waarheid oor hulle uit. Daar word 'n oordeel oor hulle gevel. Verstand, gevoel en wil word gerig. Die karakter word gevorm. Die gewete word wakkergemaak. Daar vind beslissinge plaas. Vergoed word afstand gedoen van sekere dinge, en andere met bewustheid beoefen. Dis meer as net verstandelike opdoen van kennis. Dis 'n heilige onderrig. Dis mense wat betrokke is by die saak, maar die eintlike onderrig vind nie deur die mense plaas nie, wel deur die Heilige Gees self. Dit is die **Kerk,** die gemeenskap van hulle wat in Christus glo, wat katkiseer. God self is dit egter wat in die katkisasie, die jeug aanspreek met sy Woord, en oproep tot sy diens.

Daarom is katkisasie heilige onderrig van die Kerk. Sowel die katkiseermeester as ook die jeug staan saam onder die gesag van die heilige en verhewe God, en is bewus dat hulle deur Hom gelei word. Dis onderrig meer as wat dit onderwys is, want hier word ons bewus dat ons onder die gerig van God gestel word. Om onder sy gerig te kom, beteken dat ons in ons kromme en skewe lewenshouding reggetrek word, opgerig word om reg te staan voor sy aangesig, en daarom ook reg in die lewe.

En wat is nou die regstaan voor Gods aangesig, en reg staan in die lewe! Dis die **geloof** in Jesus Christus. As die katkisasie nie én katkiseermeester én katkisant hiertoe gebring het nie, was die werk ydel en tevergeefs. Dit is die doel van die katkisasie. As 'n katkiseermeester nie persoonlik Jesus Christus in die geloof aangeneem het nie, kan hy wel feitekennis bybring, maar nie deurstoot na die eintlike waarom dit gaan nie. Luther het aan Melancton gesê, die saak van die geloof kan alleen deur die geloof behartig word. Op die geloof in Christus kom dit vir ons aan. Hiervan het die Heilige Seun van God tydens sy omwandeling bekommerd gevra: „As die Seun van die mens kom, sal Hy ook geloof op die aarde vind? Van die geloof het die apostel geskryf toe hy gesê het: al wat nie uit die geloof is nie, is sonde. Die geloof is 'n sekere kennis van God en sy beloftes wat vir ons in die Evangelie geopenbaar is, en 'n **hartelike** vertroue dat al my sondes om **Christus** ontwil vergewe is.

Hierdie diep dinge vind hul uiting in die uiterlike verskyning van die katkisasie. Dis die werk van die Heilige Gees. God is regstreeks daarby betrokke. Dit is eintlik 'n groot besprek tussen hemel en aarde. Niemand kan sê dat Jesus Christus die Here is, behalwe deur die Heilige Gees. Net die Heilige Gees kan die geloof in Jesus Christus, in ons harte plant. Die middel daartoe is die verkondiging van Gods Woord of ook die katkisasie.

Die bybring van feite-kennis moet korrek wees, want slordigheid en onordelikheid is nie simbole van die Heilige Gees nie. Tog kan selfs 'n korrekte les 'n onbevredigende indruk agterlaat, as dit nie geluk het om deur te dring tot die geloof in Jesus Christus nie. Die pragtige hoogtepunt van die katkisasie is dan ook die openlike belydenis van die geloof in Jesus Christus.

So moet ons die katkisasie sien, en ons houding daarin bepaal. Die Sondagskoolonderwyser, die katkiseermeester, die predikant is nie knegte van die mense, wat hulle seuns of dogters maar gou lidmaat moet laat word nie; hulle is die dienaars van God wat eenmaal rekenskap moet aflê van al hul werk, ook hiervan hoe hulle die jongmense voorberei het tot hulle belydenis. En daarom moet hulle toegewyd en ernstig wees. Ook moet hulle die erns vra van die jong seuns en dogters self, en van hulle ouers. As hulle belydenis aflê moet hulle weet wat hulle doen. Sekere eise moet gestel word in verband met die kennis. Hoe kan 'n mens Christus bely as jy Hom nie ken nie. En hoe kan mens Hom ken as mens nie weet waar dit in die Bybel werklik om gaan nie. Die Kerk moet erns maak met die werk. Daar ontstaan gewoonlik baie moeilikhede wanneer iemand weggewys word. Vroeër was dit nie die geval nie, want toe was die tug in die kerk nie so slap nie. Ons kan egter die moeilikhede voorkom, deur eise te stel voordat iemand toegelaat word tot die finale belydenis-katkisasie. Dit **moet** beslis gedoen word. Dan sal ons hierdie vervalle mure van Jerusalem weer opbou.

As daar weer iets deurdring van die erns van die Evangelie, en daarmee van die „Heilige onderrig van die Kerk" dan sal Katkisasie weer 'n vreugdevolle bedryf word, vreugdevol vir die predikant en ouderlinge wat die werk mag sien as die sleutel tot die opbou van die gemeente van Christus, en vreugdevol vir die jong seuns en dogters, wat die onderrig volg, omdat hulle hiermee ingewy word in die heilsgeheime van die Kerk, wat die sleutels vorm tot die skatkamers van die lewe met God.

(Slot)

L. N. LE ROUX.

Witbank.

„Omgang met den Bijbel" III

deur Ds. Wiersinga—vertaal deur Ds. P. van Wyk

Spieël:

U is die man! Al die geskiedenisse spreek van u en wil u toespreek. As u só lees, dan spring u nie meer op nie, maar dan lees u dikwels met 'n geboë hoof en 'n kloppende gewete: dus is die mens so sleg, so gemeen is sy listige hart . . . . So is ek dus. Die Bybel wil 'n spieël wees. waarin u u eie beeld te sien kry. As u maar diep genoeg daar inkyk, lank genoeg daarop staan, dan skrik u en word bang vir uself.

Soos die heiden gesê het toe hy die sendeling gehoor het die gelykenis van die verlore seun vertel: „Die man wat hierdie gelykenis in die eerste keer vertel het, moes my geken het. Daardie vabond is ek."

Die Bybel vertel aan u die waarheid oor uself, erger nog: Gods oordeel oor uself, en in sy lig sien u u duisternis, en word die diepbedorwe geheime van u hart aan u blootgelê.

Veral die sien op die persoon van Jesus Christus openbaar dit almeer in u. Hy is die Lig van die wêreld. By sy koms het die lig deurgebreek. Dit het oor Israel gestraal soos 'n soeklig, wat in die openbaar gebring het, wat altoos verborge was in die hart van die leiers van die Jode en die volk. Dit het geskiet soos 'n ligstraal wat al die verborge hoeke tot die uiterste deursoek.

By Jesus word die gedagtes van 'n mens geopenbaar. Wat in ons leef, word aan onsself bewus. Maar dit is nie aangenaam nie. Dit is hard om jouself te sien in jou ware gedaante. Dit is veral hard vir skynbaar godsdienstige mense om te midde van sy godsdiens op te merk dat hy God nie dien nie. Dit is swaar vir Kain, om terwyl hy offer, te voel dat die offer nie aangeneem word nie. Dit was ellendig vir die Fariseer, om te hoor dat so'n veragtelike tollenaar, wat vir die eerste keer 'n opregte angskreet voor God slaak, verder is as hy met al sy vroomheid, waarin sy ydelheid sigself gesoek het.

Ons wil immers nie ontdek word nie. Dit maak vir Kain tot 'n broedermoordenaar, en die Fariseërs tot moordenaars van Gods Messias. Ons kan dit nie verdra dat aan ons die waarheid vertel word nie.

Maar waar word aan ons die waarheid gesê met soveel meededoë? Waar is in die oordeel soveel barmhartigheid soos hier? Kain is gewaarsku en uitgenodig deur God: „Waarom is jy kwaad en waarom laat jy jou hoof hang? Is daar nie verheffing as jy goed doen nie? En die Fariseërs is saam met Israel dag vir dag geroep tot Christus. Hy is nie tot 'n oordeel in die wêreld gekom nie, maar sodat die wêreld deur Hom gered sou word. Hy is die Lig Wat in die wêreld gekom het, sodat elkeen wat in Hom glo, nie in die duisternis sal bly nie. Want so lief het God die wêreld gehad, dat Hy sy Enig-gebore Seun gegee het, sodat elkeen wat in Hom glo, nie verlore mag gaan nie, maar die ewige lewe kan hê.

Evangelie:

Daaroor gaan die Bybel. Dit is Evangelie: Blye boodskap van verlossing. Hy spreek van u sondes en van Gods oordeel oor die sondes, maar verkondig aan u die verlossende tyding dat Jesus Christus die sonde van die wêreld op Hom geneem, en gedra het. Dit is 'n getroue woord en aller aanneming waardig, dat Jesus Christus in die wêreld gekom het om sondaars salig te maak. Hy beskryf aan u die verlore seun ver van sy vader se huis af in ellende, — en u hoof sink omlaag — maar Jesus spreek verder en die geboë hoofde rig hulleself weer op . . . . ..en toe hy nog ver van hom was, het die Vader hom gesien, en met innige ontferming bewoë geword, en gehardloop, hom om die hals geval en hartelik gesoen." En as u dit lees, dan glo u dit, omdat u hierdie Vader ken en sien in Jesus Christus, in Wie Hy u na huis roep.

(Word vervolg)

Die Verborge Koningskap van Christus

Johannes die Doper begin sy prediking, as wegbereider vir Christus met die oproep: Bekeer julle, want die Koninkryk van die hemele het naby gekom." En met hierdie woorde bedoel Johannes dat Christus, die Koning van die Godsryk, die brenger van die Koninkryk van die hemele, naby gekom het. Jesus sluit sig by die prediking van Johannes die Doper aan, en begin sy prediking met dieselfde woorde as Johannes die Doper: Bekeer julle, want die Koninkryk van die hemele het naby gekom (Mt. 4 vs: 17). Jesus is dus bewus van sy roeping, nl. om die Koningsheerskappy van God na die aarde toe te bring, sodat soos in die hemel die wil van God volkome gedoen word, so ook sy wil op aarde mag geskied. Dit is die betekenis van die bede in die „Onse Vader": Laat U Koninkryk kom; laat U Wil geskied, soos in die hemel, so ook op die aarde, — d.w.s. dis die bede, dat soos in die hemel die heerskappy van God gevestig is, soos in die hemel niks is wat Gods heilige Wil weerstaan nie, dat so ook hierdie gehoorsaamheid aan Gods wil op die aarde mag neerdaal. Laat, soos in die hemel engele altyd gereed staan om U wil te volbreng, so ook U wil op aarde gedoen word!

Christus kom om te heers as koning. Hy kom om die ryk van Satan te verdring. Hy veg teen die magte van die duisternis en oorwin en verdryf hulle. Hy kon sê: As ek deur die vinger van God, die bose geeste uitdryf, dan het die Koninkryk van God na julle toe gekom; As Ek reeds besig is, om die magte van Satan op loop te jaag, — dan begin Ek as Koning heers, — dan word die Godsryk reeds gevestig.

Christus het gekom om te regeer, nie alleen oor sy kerk nie, maar ook om te heers as Koning van die wêreld. En dis die taak en voorreg van die Kerk, om te getuig van die mag en heerskappy van Christus, wat gesê het: „Aan My is gegee alle mag in hemel en op aarde." Dis die roeping van die Kerk om die hele lewe op te eis vir Christus haar Heer, en om dit te verkondig, dat sy mag en heerskappy op geen lewensgebied terug gedring mag word nie. Aan Hom is gegee alle mag in hemel en op aarde. Hy is die Koning van die konings, en die Heer van die here, die Almagtige wat veg teen die magte van die duisternis, en hulle oorwin.

Maar as die Kerk die koninklike heerskappy van Christus verkondig, dan is dit geloofswerk, omdat sy Koninkskap vir ons nog verborge is, omdat dit nog skuil gaan in sy menswording. Sy Majesteit is vir ons nog verborge, omdat Hy regeer slegs deur sy Woord en Gees. Dat sy Koningskap, wat ons moet verkondig, en waaroor ons moet jubel, vir ons nou nog verborge bly, — dit is 'n swaar toets vir ons geloof, want dit is vir ons, soos Hebr. 11 vs. 1 sê, ,,'n bewys van dinge wat ons nie sien nie." Sy Koninkryk kom nie met sigbare tekens nie, sodat mens sal kan sê: Kyk hier is dit! of, Kyk daar nie! Sy Koninkryk kom nie met uiterlike magsvertoon nie. Dit sleep nie die massas mee nie.

Dit is waar dat Christus kom met die Almag van God, dat hy Mag het oor die magte van die duisternis en van die dood. Aan Hom is gegee alle mag in hemel en op aarde. Maar nou sien ons nog nie dat alle dinge aan Hom onderworpe is nie. Al is die magte van die Satan verslaan, tog bly hulle nog geweldig aggressief. En al is die toekomstige wêreld reeds teenwoordig in die opstanding van Jesus Christus, tog bly dit vir die mense nog agter sluiers verborge. Sy koninklike majesteit is vir ons nog verborge. In Christus het die Koning van die Godsryk gekom, maar sy Koninklike Majesteit is volkome verhul in die menslike gestalte wat Hy aangeneem het. Want dit klink ongelooflik dat 'n mens die Woord van die ewige God self kan wees, — dat die Woord vlees kan word. Dan bly daar geen gestalte of heerlikheid, dat mens Hom sou aansien nie, en geen voorkomste, dat mens Hom sou begeer nie (Jes. 53). Daarom is dit ook geen wonder nie, dat toe Hy op aarde was, so min mense in Hom die Here van die heerlikheid gesien het. En die aller eerste nog is sy heerlikheid en koningskap verborge in sy lydenstyd. Selfs Petrus wat vroeër by Caesarea-Filippi die belydenis uitgespreek het: „U is die Christus, die Seun van die lewende God", selfs hy verloën Christus, wat as weerloses beskuldigde voor die regterstoel van Pontius Pilatus staan. Hy sê dit so beslis as dit maar kan: ,,Ek ken die mens nie." Hierdie weerlose, magtelose swyer, wat nie eens op die beskuldiginge teen Hom antwoord nie, ken hy nie. En as Christus aan die kruis hang en uitroep: My God, my God, waarom het U my verlaat? waar Hy volkome in ons menslike dieptes, in ons straf en ellende ingedompel is, — dan bly daar niks meer sigbaar van koningskap en heerlikheid nie. En tog ook so, ja juis so is Hy die strydende en oorwinnende Koning.

Maar hierdie verberging van sy Majesteit en van sy Koningskap beantwoord volkome aan Gods doel met die Openbaring. Die doel van die Openbaring is dat God in Christus na ons toe kom, tot by ons, sodat Hy elkeen van ons kan bereik met sy hulp en sy genade. Maar om werklik naby ons te kom, moet Hy die Majesteit van sy Koningskap verberg. In alle opsigte het Hy aan die mense gelyk geword, maar sonder sonde. Hy kom as die Koning met die bedelaarsgewaad na die bedelaar toe, om sy vertroue en liefde te win.

Ook na sy opstanding bly sy koningskap verborge; en as die gemeente van Christus sy Koningskap verkondig, dan is dit geloofswerk. Wat ons so dikwels kwel en die harte met angs vervul, is dat ons in die wêreld so weinig sien van die koninklike heerskappy van Christus. Veeleer sien ons die Openbaring van die magte van die duisternis, wat voortgaan van krag tot krag. En die gelowige moet telkens weer kla: Voorwaar, U is 'n God wat sig verborge hou." Dit is soos Hebr. 2 vs. 8 sê: „Ons sien nou nog nie dat alle dinge aan Hom onderworpe is nie" — omdat Hy nog 'n Koning met 'n verborge heerlikheid is. Dat dit vir die Kerk van Christus 'n voortdurende geloofsbeproewing inhou, dit weet Christus, die Here van die gemeente. Daar bestaan die gevaar vir die dissipel om sig vir die Seun van die mens te skaam, (Luk. 9 vs. 26) maar in dieselfde vers sê Christus dat Hy eenmaal sal kom in sy heerlikheid, en in die heerlikheid van sy Vader, en in die heerlikheid van sy heilige engele. Dan sal sy verborge Koningskap in onvergelyklike heerlikheid aan die lig tree. Dan sal die geloof verwissel word in aanskouing.

Ook die Kerk van Christus het op aarde geen gestalte of heerlikheid, sodat die wêreld dit sou aansien of begeer nie. Daarom gaan die groot mensemassas by die Kerk verby, en is die vermaak van die wêreld baie aantrekliker as die Kerk van Christus. Vir die volgelinge van Jesus kos dit selfverloëning en kruis dra. „As iemand agter My aan wil kom, moet hy homself verloën en sy kruis elke dag opneem en My volg." Voorwaar, ook die Kerk van Christus verkeer in 'n toestand van smaad en veragting. En tog is die Kerk, met al sy gebreke en ellende en skuld en sonde eintlik 'n hemelse gestalte, die liggaam van Christus, waarvan Hy as die verheerlikte Hoof reeds in die hemel is. En waar die hoof is, kom eenmaal ook die lede. Die woord van Paulus in Filippus 3 vs. 20 en 21 kan ook toegepas word op die Kerk, nl. dat Christus die vernederde staat van sy Kerk eenmaal sal verander om gelykvormig te word aan sy eie heerlikheid.

Nou sien ons nog deur 'n spieël in 'n raaisel, en die koninklike heerlikheid van Christus wat ons moet verkondig, bly vir ons verborge; maar eenmaal sal ons sien van aangesig tot aangesig, die onvergelyklike heerlikheid en majesteit van Jesus Christus, die komende Regter, die Oorwinnaar.

S. P. VAN RENSBURG.

DE LOOR'S BROOD
is anders dan
ANDER BROOD
dit is
BETER
DE LOOR'S BAKKERY
PRETORIA. Telefoon 2-3291.

Swaar druk die hand van Stalin

OP DIE CHRISTENE IN OOS-DUITSLAND

(Vervolg)

Dit is mense wat lewe agter die ystergordyn, gewone mense wie se kleine en grote eienskappe juis in die verdrukking so duidelik gesien word. En dit is Duitsers. Dit is die benouwende, dat hier 'n Godsgerig hom voltrek, so vreeslik, so aangrypend dat mens maar net kan smeek om genade vir hierdie volk. Die Gestapo is vervang deur die GPoe, die SS beule is vervang deur mense van dieselfde soort. Die verraaiers van eie land en volk vind mens nou terug by die enigste party wat die Russiese owerheid toelaat, nl. die S.E.D. (kommunistiese party). Daar heers uitbuiting, stelselmatige uithongering en altyd dreig vir elkeen die spook van deportasie. Die Duitser wat nadink sê: dit is die skuld van ons almal. Maar hoe lank nog sal die Kerk hom moet buig onder die oordele en gerigte van God? Kom daar nie 'n oomblik waarop die Kerk met alle nadruk en baie duidelik moet sê: nee! Sal daar nie 'n oomblik kom waarop die buig onder die oordeel moet verander in 'n getuig in die oordeel? En sal daardie getuienis dan nog nie groter ellende en groter verdrukking veroorsaak nie? Ek gee 'n voorbeeld.

Hoewel die Kerk in naam nog vry is, word dit vir die Kerk langsaam maar seker onmoontlik gemaak werklik te doen wat in gewone omstandighede haar opdrag is. Ongeveer elke Sondag word elke burger op daardie tyd waarop gewoonlik die kerkdiens gehou word, opgeroep om te gaan werk in die sogenaamde belang van die volksgemeenskap. Almal, arm of ryk (en: wat is ryk, wat is arm, elkeen het 'n dier geword), oud of jonk word opgeroep om stene uit die puinhope te verwyder en te bou aan instellinge, wat vir die hele volk van belang geag word, byvoorbeeld aan 'n bioskoop. Dan kan dus die kerkdiens nie gehou word nie. Wat moet dan gedoen word? Wel 'n kerkdiens hou? Nee, die gemeente word opgeroep om stene te maak vir die huis van 'n gemeentelid, die gemeente wil hom nie aan die gemeenskap onttrek nie, maar bewys sy diens aan die broeder in die geloof.

Met die viering van die Sondag is dit trouens, hoe verder mens na die Ooste gaan, prakties verby. Soms word die kerkdiens deur die owerheid verskuif na die vroeë oggend waarop niemand kan kom nie. Daardie bevel word deur die gemeente nie gehoorsaam nie, maar die diens begin dan tog om tien uur. Dit is egter nog maar net klein stuiptrekkings van 'n Kerk wat die Sondag nie wil prysgee nie. Die vraag is nou dringend: Moet die Kerk daaraan vashou, of moet sy die standpunt inneem dat dit nie van belang is wanneer hulle saamkom nie, as hulle maar net saamkom? Die christelike gemeente in die Ooste begin 'n Katakombe gemeente te word. Die christelike jeugwerk is verlore. Daar is maar net een beweging van jongmense wat toegelaat word: die kommunistiese. Daarom kom die jongmense maar net saam om die Bybel te lees en om te sing. In baie dele van die land is daar nie meer kerke nie. 'n Orrel, 'n koor, 'n mooie erediens, gesangboeke, dit alles ontbreek. Maar is dit wel so belangrik? Is selfs onderdrukking en vervolging iets waarteen die Kerk haar moet verweer?

Is die christelike gemeente nie van die begin af 'n vervolgde gemeente nie? Is die gevaar ook nie baie groot dat die protes van die Kerk 'n burgerlike protes word pleks van een evangeliese? Dat die Kerk in haar getuienis maar net reaksionêr is? Maar aan die ander kant, daar moet getuig word. Die Kerk het 'n wagtersamp. Sy sal haar getuienis moet gee daar, waar die menslike waardigheid, waar die lewe en die gewete aangerand word. Ek het gehoor hoe een van die predikante vir die owerheid gebid het. Dit was nie 'n verheerliking van die owerheid nie, dit was 'n gebed tot God om die owerheid wat onreg, leuen, misdaad en terreur op sy gewete het, waaragtig owerheid te laat wees. Dit was 'n gebed om in die aanwesigheid van hierdie owerheid die regverdige oordeel van God te sien en om nogtans te smeek om verlossing daarvan. Wanneer ons sien, hoe die predikante in baie gemeentes al jare lank in die mees onbewoonbare huise woon, hoe hulle vrywillig 20% van hul al armsalige salaris afstaan om 15,000 kerklike hulpkragte te betaal wat dikwels onder die moeilikste omstandighede godsdiensonderwys op die skole gee; wanneer ons ontdek hoe hierdie mense in 'n omgewing waarin mens elke nag moet reken op verdwyning na Siberië, hul diens aan die gemeente verrig met getrouheid, in vrymoedigheid, innerlik los gemaak van vrou en kind, van eer en bloed — dan sê ons daar begin, onder bloed en trane 'n gemeente te ontstaan wat die poorte van die hel nie kan oorweldig nie. Ons hier leef nog voor die ystergordyn. Ons weet nie wat ons nog te wagte staan nie. Die beste vorm van gemeenskap met die gemeente aan die ander kant van die gordyn is die gebed vir almal wat daardie ontsaglike erns van die Christenwees en die vryheid daarvan, beleef. Met hulle dus, wat hulle voorberei op eenselfde situasie, waarin ook ons, as gemeente van Christus plotseling kan kom te staan. Mag die ons dan nie onvoorberei vind nie.

F. VAN OOSTEN.

Oorgeneem uit „De Hervormde Kerk"
van 1 Januarie 1949.

VERBANDE.

As u geld op verbande wil leen of belê (6% op verbande onder £1,000, groter verbande 5%), dan is die regte adres: STEUNMEKAAR (Bestuurder: Janie Smal), Malherbestraat 268, Telefoon: 2-5499, Pretoria.

Die Kerk in die Krisis

VI. *„. . . maar die arbeiders is min.”*

JESUS AAN SY DISSIPELS

Ons sal nie in elke opsig die Engelse spreekwoord wil onderskryf dat getalle sterkte beteken nie. Uit die Ou- en die Nuwe Verbond leer ons buitendien dikwels die teenoorgestelde en vir ons volk wat in weerwil van ons klein aantal, wondere van krag in ons geskiedenis beleef het, dra die uitdrukking, „'n Gideon's Bende” veel meer betekenis. Ons het by 'n vorige geleentheid gewys op die absolute van die roeping in die Ou- en Nuwe Testament en aangetoon dat die algehele voldoening aan die roeping die eintlike krag van die dienaar van die Evangelie en die Kerk is. En tog het ons Here Jesus self met 'n weemoedige erns die oeslande aanskou dat dit wit is; Hy het gekla oor die gebrek aan arbeiders; Hy het die dissipels beveel om te bid — God te bid om arbeiders in sy oeslande. Die absolute van die roeping sluit nie uit nie dat meer geroepenes nodig is. Dit is inteendeel weens die gebrekkige antwoord op die roepstem dat daar gebrek is aan arbeiders in die oeslande van God.

Predikante-tekort kan òf 'n gunstige òf 'n ongunstige oorsaak hê; dit kan aanduiding wees van 'n onverwagte en onvoorsiene groei van die Kerk, tot so 'n mate dat die vorming van nuwe predikante nie met die groei van die Kerk kan tred hou nie. Andersyds kan dit die ongunstige aanduiding wees dat die belangstelling vir die prediking van God's Woord en die bediening van die Evangelie, besig is om te kwyn in die Kerk. Dit is steeds die indikasie van 'n uiters gevaarlike toestand, 'n bedreiging nie alleen vir die voortbestaan van die Kerk nie, maar vir die geestestoestand van 'n hele volk, 'n hele wêrelddeel. As in Kerk die wil en die bewussyn van roeping tot die verkondiging van die Woord van God ontbreek, dan is daar iets radikaals verkeerd met daardie Kerk en sy wese as Kerk van Christus is in die weegskaal; dis krisis vir die Kerk.

Nou kan mens haas geen enkele tydskrif oopmaak nie of daarin word gekla oor die gebrek aan predikante. Daar is vir die bestaan van so'n tekort in Europa en Engeland voor die handliggende verklaringe. Die oorlogsjare het alle akademiese aktiwiteit vertraag; ook die teologiese studie Jongmanne het in duisend-talle na die oorlogsfront vertrek juis op die leeftyd dat hulle aan 'n Universiteit of opleidingsskool hul moes bekwaam vir die diens van die Evangelie. Op die Vasteland is ook baie predikante as slagoffers van die oorlogs-ongeval of van die konsentrasiekampe dood. In daardie lande is die predikantetekort 'n gunstige aanduiding. Dit bewys slegs dat die lewenskragtigheid van die Kerk gebly het en onder die druk selfs toegeneem het; die behoefte aan die prediking van die Woord het gegroei.

Maar aan watter oorsake moet die ongekende en nypende predikante-tekort hier in ons land toegeskryf word? Aan oorlogs-invloede kan ons weinig skuld gee want ons bodem ken feitlik geen oorlogsskade nie. Beteken die predikante-tekort 'n gunstige of ongunstige wending in die geskiedenis van ons Kerk? Betreffende ons Kerk moet ons maar bereid wees om met 'n ope gemoed die toestand te ontleed en as dit nodig is, ons skuld te erken. So 'n skuldbelydenis sal geloofsbelydenis wees — geloof in God, sy Woord, die geroepenheid tot die bediening van daardie Woord en die geseënde toekoms van ons Kerk.

Ons predikantetal is nou sestig teenoor die lidmate-tal van sestig-duisend en 'n sieletal van honderd-en-agt-duisend. Elke predikant het dus tot taak die behartiging van een-duisend lidmate of duisend-agt-honderd siele. Dit kom daarop neer dat van ons lidmate slegs .1% bereid of instaat is om hul te bekwaam vir die diens van die Evangelie. In die Ou Verbond was daar 'n vaste reëling vir die bediening van die Tempel; een hele stam, 'n volle twaalfde van die volk is afgesonder vir die ampsbediening. By ons gaan dit swaar om een duisendste aan die diens van die Here af te staan. Soù die Gee van die Tiende aan die Here, wat tog al verwaarloos word, beperk wees slegs tot ons bankrekenings en nie tot ons seuns nie? Maar die feitlike toestand is dat ons Kerk 'n oombliklike en uiters dringende behoefte het aan minstens nog twintig predikante. Wil ons by benadering al die terreine van die sielsorg en die prediking bestryk wat binne die kader van die Kerk val, dan het ons beslis nog 'n verdere tiental nodig.

Nadat ruime toegawe gemaak is vir die gunstige betekenis van die tekort, namelik dat ons Kerk inderdaad bo verwagting gegroei het, dat die tyds-omstandighede nie al te aanmoedigend was vir die predikants-studie nie, moet ons tog nog erken dat ons skuld het, dat die tekort ook indikator is van 'n innerlike agteruitgang. Die skuld daarvoor raak ons alger. Dit raak in die eerste plek die ouers in ons Kerk, onder wie se leiding en voorligting ons kinders skynbaar nie die verlange na die Evangelie-diens ontwikkel nie. Inderdaad word dikwels van die kant van ouers die opmerking gehoor dat die predikantstraktemente te laag is; die kinders kan veel beter verdien in die boerdery of in een van die professies. Of hierdie standpunt ingeneem word uit ongeloof of uit onkunde, is nie altyd duidelik nie. Sulke ouers openbaar in elke geval al dadelik 'n baie skewe lewensbeskouing en onkunde van die inhoud van die gelofte wat hulle by die doop van hul kinders afgelê het. Sulke moeders getuig helaas ook nie van die geloofsgesteldheid van Hanna, die moeder van Samuel nie. Met sulke ouers en uit sulke ouerhuise, kan die Kerk waarlik ook nie verwag om te groei nie. Die profetiese bewussyn en die priesterlike wyding het daar geen kweek-aarde nie. Dis daar dood want die liefde en die geloof is daar dood.

Die predikante-tekort in ons Kerk is die skuld van oppervlakkige en belangstellinglose onderwysers. Welbewus, of miskien by gebrek aan die nodige kennis, onbewus van die voorvereistes vir die Predikante-studie raai hoof-onderwysers op baie skole opsetlik die kinders af van die studie van Latyn. Latyn-leerlinge besorg sy skool namelik nie so'n mooi slaag-predikaat as byvoorbeeld boekhou-leerlinge nie. Elke student in die teologie wat op die Universiteit eers 'n aanvang moet maak met die studie van die onontbeerlike ou tale, beleef die geleentheid om die kortsigtigheid van sulke onderwysers te betreur.

Maar is die skuld in die laaste instansie nie tog meer die skuld van die Kerk self nie? Dit is tog die skuld van die Kerk, d.i. van ons almal, as sy uitlewing van die heerlike roeping nie instaat is om jongmanne te besiel met die ideaal om die Woorde van die Ewige Lewe te verkondig nie. In hoeverre die Kerklike lewe verstar het tot tradisionele vorme en in hoeverre die prediking leweloos, kragteloos, onoortuigend geword het, moet die Kerk by haarself ondersoek.

Dis ook die skuld van ons predikante dat ons Kerk so'n benouende tekort aan Evangeliedienaars het. Die opdrag van die Here aan sy dissipels is om te bid: Bid dan die Here van die oes, dat Hy arbeiders in sy oes mag uitstuur. Dit is dan tog 'n vreeslike vergryp teen die gebedsgebod van die Here as 'n predikant, in pleks daarvan dat hy bid, juis jongmanne, toekomstige arbeiders, afraai van die predikante-diens en die teologiese studie. Mag so'n wantroue in die eie roeping, so'n opsetlike verset teen die gebod van die Here, so 'n minagting van die roepende nood van die Kerk wat ons dien, by ons nooit gevind word nie! By die onlangs gehoue Algemene Kerkvergadering is die voorstel gemaak om, gesien die dringende nood waaroor die Kerk hom bekla, predikante uit Holland te beroep. Die slotsom van die besprekinge was dat die reëling in hierdie verband sal bly soos dit in die verlede was. Teen 'n onbeperkte en onbeheersde invoer van predikante van elders bestaan daar inderdaad ook grondige beswaar, netsoos beperkte en diskrete invoer slegs 'n gunstige uitwerking vir die Kerk kan hê; nietemin kon by die debatte 'n buitestander lig tot die gevolgtrekking kom dat daar in ons predikante-geledere al minstens een vak-unionistiese beginsel sigbaar is, die beginsel van die „closed shop."

Is dit nodig om daarop te wys dat in die huidige omstandighede waarin ons volk 'n rewolusie in sy ekonomiese en maatskaplike struktuur ondergaan, die versorgingstaak van die Kerk en die prediking van die Evangelie onder geen omstandighede mag agterweë bly nie? Is dit nodig om te wys daarop dat die Rooms Katolieke Kerk met 'n stille maar toegespitste en effektiewe propaganda besig is om in ons protestantse land die voogdyskap van die reformatoriese volk oor die inboorlingrasse ons uit die hand te ruk? Maar nog 'n graad gevaarliker is die ywer van die ongeloof, die kommunisme wat nie net sy dissipels rekruteer uit die naturelle- en kleurling-bevolkinge nie, maar ook uit die geledere van ons volk en ons Kerk. Dit is alger terreine van ons volk en moes werk en ook gewerk het om die Koninkryk van God te verkondig. Maar dit is alles ook redes vir die Kerk om die remedie aan te lê. Die toestand is krities! in en om die Kerk is dit abnormaal. Teenoor die abnormale is dit vanselfsprekend dat mens sal trag om die normale te herstel. Dis abnormaal dat die Kerk so 'n tekort aan werkkragte het; dis abnormaal dat die christelike ouers hulle kinders sal opvoed met 'n groter verlange na die brood van die tyd as na die Brood van die Ewige Lewe.

Om ons jongmanne in voldoende mate vir die kerklike diens te interesseer, is ten eerste nodig ouerlike idealisme en voorligting en onderrig in die leer van die Evangelie. As kinders nie tuis liefde en bewustheid vir die Kerk en 'n ope gehoor vir die roepstem van God bygebring word nie, sal dit by die skool en die Sondagskool ook nie geskied nie en die krisis van die Kerk sal met toeneming voortduur. Ouers wat hulle kinders weglei van Jesus en die oesland van God, moet weet dat hul daad onvergoelikbaar en ongelowig is.

En die Kerk, as hy die krisis oor hom wil afwend, moet sy lidmate opvoed tot 'n nuwe, 'n tere vroomheid. Aan sy dienaar se woorde en werke, meer as aan sy kleredrag, moet dit merkbaar wees dat hy „'n man van God" is. Die verantwoordelikheid van ons predikante in hierdie saak is swaar. Ons moet die voorbeeld gee van die innige godvresendheid; ons moet die lewende bewys wees van die heerlike nie te waardere voorreg om te staan in die onmiddellike diens van die Evangelie van Jesus Christus. Ons moet andere opvoed tot die bewussyn van die heilige roeping, geroepenheid tot die apostelskap, gesantskap van God die Almagtige Skepper, in sy skepping onder sy skepsele.

Dit is één remedie om die krisis van die Kerk te belet. Maar ongetwyfeld, laat ons ook die middel aanlê wat deur ons Here Jesus Christus gebied is en wat so selde gedoen word: ons moet God bid om meer dienaars in ons Kerk. Omdat dit vir die Kerk krisis is, omdat die oeslande wit lê en die arbeiders min is, moet ons die Here van die oes bid, dat Hy arbeiders in sy oes sal uitstuur.

A. S. GEYSER.

VRAEBUS

DIE DOOD VAN JUDAS

Vraag:

Twee brs. wil een en ander oor die dood van Judas en oor die stuk grond van die pottebakker weet. Oudl. Antonie Venter van Saagput, oor Vaalwater verwys na Mat. 27 : 5 en Hand. 1 : 18, wat nie met mekaar skyn ooreen te kom nie, en vra wat Judas se werklike dood was.

Br. A. van Jaarsveld van Pos Seringkop het dit weer oor die vraag wie die grond van die pottebakker nou eintlik gekoop het, want Mat. 27: 7 noem die Joodse Raad en Hand. 1 : 18 Judas self as die koper.

Antwoord:

As twee persone mededelings oor dieselfde gebeurtenis doen, dan verskil dit dikwels, al praat altwee ook die waarheid. Elke mens besien immers 'n saak weer anders as 'n ander mens. Wat die een mededeler van 'n verhaal ekstra in sy vertelling belig, sien die ander een bykans oor die hoof. Wat vir die een die belangrikste lyk, sien die ander een soms as 'n bysaak aan. Dit is selde dat twee persone presies dieselfde verslag van 'n gebeurtenis gee.

As Mattheus en Lukas (in Handelinge) ons vertel van die uiteinde van Judas dan belig hulle die gebeurtenis nie op dieselfde manier nie. Oppervlakkig geoordeel lyk dit of Mat. 27 : 5 en 7 in stryd is met Hand. 1 : 18. So hoef dit egter nie juis opgevat te word nie.

As daar in laasgenoemde teks staan dat hy (Judas) die stuk grond gekoop het, dan is dit stellig nie die bedoeling dat hy voor sy selfmoord nog eers gou die bloedakker gaan koop het nie. Dit is tog heeltemaal onwaarskynlik dat 'n mens in sy (Judas) toestand jou nog sal wil bekommer oor 'n begraafplaas vir vreemdelinge. Die kanttekening by hierdie teks in die Statebybel stel dit so, dat Judas aan die owerpriesters die geleentheid met sy bloedgeld gegee het om die bloedakker te koop. Dit wil dus sê dat Judas indirek die grond gekoop het. Sy dertig silwerstukke is daarvoor betaal.

Die kanttekening sien ook geen botsing tussen die berig in Mat. 27 : 5 dat Judas homself gaan ophang het en dié in Hand. 1 : 18 waar staan dat hy vooroor geval en oopgebars het. Die kanttekening stel dit so dat die algemene gevoel is dat toe hy homself met 'n strop opgehang het die strop gebreek en hy vooroor geval en oopgebars het, sodat al sy ingewande uitgestort is.

Vraag:

Br. T. A. Louw van Gwelo, S.R., vra of dit „volgens die artikels van die Ned. Herv. Kerk is, dat 'n Rooms Katoliek mag staan as vader in die Ned. Herv. Kerk by geleentheid van die Heilige Doop?"

Antwoord:

Dit is om twee redes nie moontlik dat dit geskied nie. Eerstens kan en mag 'n Protestantse Kerk tog nie van 'n man wat Rooms is verwag om 'n doopbelofte in 'n kerk af te lê, wat grootliks verskil van die doopstandpunt van die Roomse Kerk en van die bepaalde Roomse lidmaat nie.

Tweedens kan so 'n lidmaat tog nie in alle erns en eerlikheid ja antwoord op die doopvrae in die Herv. Kerk nie. Al drie die doopvrae bots immers met die Roomse opvattings van so'n persoon. So moet hy bv. met die tweede vraag bely dat die leer „wat in die Christelike Kerk alhier geleer word, die waaragtige en volkome leer van die saligheid is." Dit kan 'n Roomse lid alleen bely as hy sy Roomse geloof eers afgesterf het. En met die derde vraag moet hy belowe om sy kind „in hierdie leer," dit is in die leer van die Herv. Kerk op te voed. Hoe kan 'n Roomse lidmaat dit belowe sonder om daarmee te verklaar dat sy eie Roomse leer nie „die waaragtige en volkome leer van die saligheid" is nie.

Al wat so iemand te doen staan is om eers sy onbybelse Roomse leer te laat vaar en belydenis in die Herv. Kerk te doen.

JOH. DREYER.

★ *Uit Ander Kerke* ★

Spanje:

Die vervolging van Protestante in hierdie Roomse land word nou nie meer offisieel deur Rome ontken nie, maar s.g. om prinsipiële redes goedgekeur. Die Roomse blad „La Civitata Catolica" probeer as volg om hierdie „mees bedroewende gebeurtenis in die na-oorlogse christelike wêreld" goed te praat. Die blad skryf: „Die Rooms Katolike Kerk is deur sy goddelike voorregte daarvan oortuig, dat hy die enigste ware kerk is, daardeur is hy genoodsaak om vir homself alleen die reg van vryheid op te eis . . . Wat die ander godsdienste betref wil die Kerk nie die swaard trék nie, maar wel eis, dat hulle met alle wettige en menswaardige middele verhinder moet word om hulle valse leerstellings verder te verbrei. Hieruit volg dat in 'n staat waar die meerderheid Rooms is, die Kerk sal verlang dat die dwaalleer geen wettige bestaan sal hê nie; en dat, wanneer minderhede van verskillende godsdienste aangetref word, hulle alleen mág „bestaan" sonder meer, maar geen moontlikhede moet kry tot verbreiding van hulle geloof."

Die bekende Sweedse blad „Vartland" noem dit Jesuietiese dubbele moraal. Waar die Rooms Katolieke die mag het, eis hulle godsdiensdwang, waar hulle in die minderheid is, godsdiensvryheid, wat hulle, op die moment wat hulle in die meerderheid kom, weer wil afskaf.

Frankryk:

Volgens mededeling van 'n Nederlandse Roomse priester na 'n besoek aan Frankryk verloor die Kerk van Rome „as 't ware per uur terrein" aldaar, omdat „op bykans verbysterende wyse, die oudste dogter van die Kerk, nl. Frankryk verwaarloos" is.

Kerke en pastorieë staan leeg omdat daar 'n tekort aan 13,000 priesters is.

In Nederland is daar 'n groot beweging op tou gesit om „noodpriesters" te verskaf vir Roomse gemeentes in Frankryk wat heeltemaal sonder priester is.

Nederland:

Volgens prof. dr. C. W. Mönnich gaan die vrysinnigheid in Nederland agteruit. Die aantal vrysinnige vakatures is baie groot. Daar is ongeveer nog 23 persent van die 1,840 predikantsplaatse in die Herv. Kerk wat as vrysinnig beskou word, maar daar is maar net 250 diensdoende vrysinnige predikante.

Die 's Gravenhaagse Kerkbode gee die volgende interessante syfers van die Herv. gemeente aldaar oor die jare 1942 en 1947: Gedoop in 1942: 1,320 en in 1947: 2,468 kinders. Belydenis afgelê in 1942: 1,219 en in 1947: 1.393 persone. Kerklike huwelike in 1942: 481 en in 1947: 463 pare. Oorgekom uit ander kerke: in 1942: 114 persone, in 1947: 146 persone, wat as volg gespesifiseer word gedurende 1947: Uit die Geref. Kerke 81 manne en vroue. Uit die Chr. Geref. Kerk 11 manne en vroue. Uit die Rooms Katolieke Kerk 30 manne en vroue. Oorgegaan na ander Kerke is: Na die Geref. Kerke 25 en na die Rooms Katolieke Kerk 5.

Hierdie syfers, so word gesê, weerspreek die mening dat die Herv. Kerk aldaar te veel lidmate aan ander Kerke verloor.

Ds. J. van Dorp, Hervormde predikant in Londen, Engeland, is 6 Febr. oorlede na 'n dienstyd van 17 jaar in die Londense Herv. Gemeente.

Los Voor!

Lewensassuransie het 'n aansienlike voorsprong op ander vorms van besparing.

Waar húlle onder *alle* omstandighede slegs u inbetaalde bydraes uitkeer (plus die bietjie rente), lewer Lewensassuransie, indien u vroeg al mog wegval, dadelik die *volle bedrag* op wat u nog *gehoop* het om te spaar!

★ 'n SANLAM-Polis sal vir u 'n waarborg wees dat u spaarplanne ten volle uitgevoer sal word, selfs as u nie meer daar is om dit te doen nie!

SANLAM

SUID-AFRIKAANSE NASIONALE
LEWENSASSURANSIE-MPY., BPK.
Takke dwarsdeur die Unie
Hoofkantoor: Waalstraat 28, Kaapstad

9725-2b

Die groot skade vir die P.U.K.

Deur 'n brand in die biblioteek is 'n groot skade aan die Universiteitskollege op Potchefstroom berokken. Duisende boeke, waaronder baie nie meer verkrygbaar is nie, is met die vuur daarheen.

'n Biblioteek is iets onmisbaars by 'n Universiteit. Daarom moet die P.U.K. gehelp word.

Ons doen graag 'n beroep op ons lesers om hulle boekrakke na te kyk en te help.

Vir verdere besonderhede verwys ons na die oproep van die rektor, prof. Postma wat hier volg.

JOH. DREYER.

HERÒPBOU P.U.K.-BIBLIOTEEK — OPROEP OM HULP

Aan die lesers is reeds bekend dat die biblioteek van die Potchefstroomse Universiteitskollege vir Christelike Hoër Onderwys grotendeels verwoes is deur brand in die hoofgebou. Wat binne 'n paar uur in rook opgegaan het, verteenwoordig die volgehoue inspanning en toewyding van tientalle jare.

Ons is egter vasberade om, met die hulp van die Here, die taak van heropbou met alle mag aan te pak. Hierin is ons gesterk deur die simpatiebetuigings en die hulpaanbiedinge wat ons van alle kante toegestroom het. Die Raad en die Senaat wil hier hul besondere dank uitspreek aan die betrokke persone en liggame.

Aangemoedig deur genoemde reaksie, doen ons hiermee 'n beleefde maar dringende beroep op nog meer indiwidue en liggame om ons te steun deur skenking van boeke en tydskrifte en geldelike donasies.

Geldelike bydraes word gestuur aan die Registrateur, P.U.K. vir C.H.O., Potchefstroom. Aan persone wat by genoemde adres om 'n offisiële kollektelys vra, sal dit met graagte toegestuur word.

Die boeke van die volgende vakke is geheel of grotendeels vernietig: Hollandse en Afrikaanse Taal- en Letterkunde, Kunsgeskiedenis, Teologie, Wiskunde, Toegepaste Wiskunde, Staatsleer en -Administrasie, Sosiologie, Grieks, Latyn, Ekonomie, Ekonomiese Geskiedenis, Semitiese Tale, Duitse Taal- en Letterkunde, Sielkunde, Filosofie, Handel, Industriële Organisasie en Bestuur, Rekenkunde en Ouditkunde, Liggaamlike Opvoeding, Noord-Sotha, Engelse Taal- en Letterkunde, Opvoedkunde, Geskiedenis, Maatskaplike Werk, alle Referensiewerke, alle Tydskrifstelle, en Musiek (partiture, bladmusiek en grammofoonplate).

Boeke en tydskrifte, asook hulpmiddels vir die Musiek-afdeling, word geadresseer aan die Bibliotekaris, P.U.K. vir C.H.O., Potchefstroom. Vir die doeleindes van wetenskaplike navorsing is die vroegste uitgawes dikwels van groot belang.

Mag ons almal wat hierdie oproep lees beleefd vra om ons te help en gou te help. Hier veral is dit waar dat wie betyds gee, het dubbel gegee.

Met hartlike dank by voorbaat,

Namens Raad en Senaat, P.U.K. vir C.H.O.,

F. POSTMA,
Rektor.

Ring van Trichardtsfontein

Die Ring van Trichardtsfontein van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika het op 16 en 17 Maart 1949 in die N. H.-kerkgebou in Primrose sy twaalfde sitting gehou. Die sewentien gemeentes van die Ringsressort was almal verteenwoordig en behalwe die nege leraars was die Administrateur van die Kerkkantoor, mnr. J. H. Janson, ook aanwesig. 'n Besonder aangename, hartlike en goeie gesindheid het geheers en kon die lang agenda maklik afgehandel word.

Met leedwese moes afskeid geneem word van di. E.S. Muller van Springs en W. van Bergen van Bethal wat beroepe na Pretoria en Villieria onderskeidelik aangeneem het, maar dit was aangenaam om di. Smit van Alberton en Van Niekerk van Primrose te kan verwelkom.

Na aanleiding van die woorde „Ons is medewerkers van God" (1 Kor. 3, 9) het ds. E. S. Mulder, die voorsitter 'n baie kragtige openingsrede gehou.

As ampsdraers vir 1949 is gekies: di. J. C. du Plessis (Germiston) voorsitter; J. J. Prinsloo (Trichardtsfontein) vise-voorsitter; C. H. Muller (Delmas) scriba en W. J. Roos (Ermelo) hulpscriba. As ouderlinglede van die Ringskommissie is gekies oudl. Nico Wolmarans (Ermelo), L. R. Breytenbach (Brakpan) en P. A. Ras (Eendracht) met oudle. W. A. van Schalkwyk (Trichardtsfontein), G. P. Strydom (Alberton) en G. J. J. van der Bank (Springs) as secundi. Ds. J. D. H. Smit van Alberton is as Superintendent van Sondagskole aangewys.

Uit die verskillende verslae het veral die kragtige groei van die N. H. Kerk — in die afgelope jaar bv. was daar 'n vermeerdering van meer as 1,000 lidmate in die Ring — en die besonder gesonde finansiële toestand van die gemeentes geblyk.

Van die vernaamste beskrywingspunte wat afgehandel is,was die volgende: Sentralisasie van die Kerkkantoor; kerklike sensus van stedelike gemeentes; die wenslikheid van 'n diakonale kongres en die vergroting van „Die Hervormer", die amptelike orgaan van die Kerk, om o.a. 'n spesiale Jeug-rubriek te bevat.

Die volgende Ringsitting sal D.V. in Alberton gehou word.

'n Besonder woord van dank en waardering kom die leraar, Kerkraad en gemeente van Primrose toe vir die hartlike ontvangs en onthaal van die afgevaardigdes, vir middagetes by die verskillende huise, onderdak, ens. en aan die dames wat by die kerkgebou heerlike verversings verskaf het.

L. R. BREYTENBACH,
Brakpan. Ringskorrespondent.

GEMEENTELIKE BERIGTE

Ventersdorp:

Die gemeente het op 26 en 27 Maart jl. weer nagmaal gevier. Al die dienste, insluitende 'n jeugdiens, is deur ons plaaslike predikant, ds. Erasmus, waargeneem. By hierdie nagmaalsviering is ook die 25-jarige jubileum herdenk van ons orreliste mev. ds. Erasmus, wat in Desember 1923 as sodanig deur die Kerkraad benoem is. Die enigste oorblywende diensdoende lid van die Kerkraad destyds is ouderling H. P. van Graan en aan hom is dan ook deur die Kerkraad opgedra om die versierde adres voor te lees en 'n tjek as blyk van waardering namens die Kerkraad en die gemeente te oorhandig. Ook het mev. J. C. Coetzee, sekretaresse van die Sustersvereniging, namens hierdie liggaam 'n adres en geskenk aangebied. Nadat mev. Erasmus hierop geantwoord en haar dank uitgespreek het vir die verrassende blyke van waardering, het sy verder meegedeel wat haar strewe as orreliste gedurende al die vervloë jare was en nog steeds is. Dis vir haar 'n besielende voorreg om haar talente tot beskikking te stel in diens van die Here. Dankbare melding is ook gemaak van die installering van die nuwe pyporrel verlede jaar wat die ou Estey-orrel vervang het en waarop, as gevolg van oorlogsomstandighede, die gemeente sewe jaar lank moes wag! Sondagmiddag het mev. Hennie Scheffer op die vergadering van die Sustersvereniging ook 'n waarderende adres namens die sub-tak Kafferskraal mev. Erasmus aangebied. Kerkraad en gemeente hoop om nog lank verseker te mag wees van mev. Erasmus se dienste as orreliste. By hierdie nagmaalsviering is 23 nuwe lede voorgestel, van wie almal, behalwe 'n paar wat later van elders gekom het, jare gelede deur ds. Erasmus hier gedoop is. 'n Woord van dank kom toe aan die ouderlinge Pretorius en Buitendag wat met die katkisasie behulpsaam was. Tot ons leedwese moes ons afskeid neem van bogemelde ouderling Van Graan wat ons gemeente verlaat; ds. Erasmus het hom vanaf die kansel verseker van ons beste heilwense. Die opkoms was pragtig. By wyse van 'n deurkollekte (soos elke jaar) is die som van £7-2-0 vir die Britse en Buitelandse Bybelgenootskap opgebring — aan al die gewers: hartlik dank! As gevolg van die onlangse droogte maak ons distrik 'n moeilike tyd deur, maar die Here, die bronwel van ons lewe, sal weer sy guns gebied; in hierdie vertroue lewe ons en . . . lofsing ons!

Sabie. — Verslag: Ontvangs ds. en mev. F. van Zyl:

Op 25/2/49 om 6 nm. is ds. en mevr. Van Zyl deur 'n mooi aantal karre 5 myl uit Sabie ontmoet. Ten spyte van die nat weer was daar 'n groot aantal lidmate en vriende wat ds. en mevr. Van Zyl gaan ontmoet het op die bepaalde plek.

Om 8 nm. is hulle by die Glynn's Ontspanningsaal te Sabie voorgestel deur Ouderling en mevr. J. C. Heyneke wat opgetree het as gasheer en gasvrou. Die saal was pragtig versier met fraai blomme. Daar was 'n groot aantal lidmate en vriende aanwesig en die opkoms was baie goed gewees.

Nadat ouderling Heyneke ds. Storm, ons waarnemende konsulent wat ook opgetree het as seremoniemeester) voorgestel het, het hy op bekwame wyse voortgegaan met die program. Verskillende liggame was verteenwoordig en het hulle boodskappe oorgebring.

Mevroue De Lange en Strauss het 'n pragtige duet gelewer voor pouse. Na die pouse is aangegaan met die program, en intussen het mevrou

Strauss 'n pragtige solo gelewer. Die laaste spreker was mevrou Van Rensburg wat namens die gemeente se susters mevrou Van Zyl verwelkom het. By die geleentheid is 'n pragtige ruiker deur klein Annie Vosloo aan mevrou Van Zyl oorhandig.

Daarna het ds. Van Zyl op paslike wyse geantwoord asook mevrou van Zyl wat haar op bekwame wyse van haar taak gekwyt het.

Ds. Storm het toe almal wat bygedra het om 'n sukses van die aand te maak hartlik bedank. Die aand is in 'n baie goeie gees deurgebring en almal was jammer dat dit op 'n end gekom het. Ons wil graag nogmaals vir ds. Storm baie hartlik bedank vir al die opofferinge wat hy hom getroos het en die bekwame wyse waarop hy die verrigtinge gelei het.

Saterdagaand is ds. Van Zyl deur ds. Storm bevestig. Daarna was dit Gemeentevergadering, by welke geleentheid ds. Storm die voorsitterstoel aan ds. Van Zyl afgestaan het.

Sondagmore het ds. Van Zyl sy intreepreek gelewer wat voedsel vir die siel was. Sondagmiddag is twee kindertjies gedoop en na die diens is drie ouderlinge en vier diakens voorgestel.

J. VAN RENSBURG.

Noordelike-Pretoria. — 25-Jarige Ampsjubileum van ds. A. J. G. Oosthuizen.

Die 20ste Maart was 'n groot dag vir die Gemeente Noordelike Pretoria. Van oor die hele land het daar telegramme en briewe van gelukwensing ingestroom. Kerkrade van ander Gemeentes het in groot getalle die diens bygewoon, asook 'n paar predikante en professore.

Ds. Oosthuizen het sy rede gehou na aanleiding van 1 Kor. 3 : 9, dieselfde teks met sy intreerede in die Gemeente Oosrand te Germiston in Maart 1924. Hy het met hierdie geleentheid baie dinge in herinnering geroep, en het getuig dat hy nog net liefde ontvang het die 25 jaar as predikant.

Ds. C. S. v. H. Steenekamp het as aankondiger opgetree. Ds. J. J. Prinsloo het namens die Algemene Kommissie die gelukwensing oorgebring, ds. Steenekamp namens die Ring van Rustenburg, prof. Engelbrecht namens die Teologiese Opleiding, ds. J. C. du Plessis namens die Gemeente Germiston, en het ook 'n geskenk aan ds. Oosthuizen oorhanhandig, oudl. Rosslee namens die Gemeente Heidelberg, mevr. ds. Huyzers namens die Ned. Herv. Sustersvereniging en oud. Eksteen namens Villieria-gemeente. Hy het 'n Gesangboek met die handtekeninge van die Kerkraad aan ds. Oosthuizen oorhandig.

Oudl. P. G. Roets het namens ons Gemeente opgetree en 'n skryftafel met 'n silwer plaat op die hoek is aan ons leraar oorhandig, en 'n silwer tafelstel aan mevrou. Hulle het albei paslik geantwoord en bedank. Ds. Oosthuizen het ook die rektor van U.P., dr. Rautenbach, en die Burgemeester Raadslid Fourie en mevr. Fourie bedank vir hul teenwoordigheid. Ds. Steenekamp het die verrigtinge afgesluit.

Almal is uitgenooi na die pastorie, en groot getalle het dan ook daar saamgekom.

Die eerw. Kerkraad wil dan ook hiermee almal bedank wat deelgeneem het aan die verrigtinge en wat teenwoordig was.

J. J. VAN STADEN,
Scriba.

Laeveld.—Ontvangs en Ordening prop. C. G. Botha.

Die 5e en 6e Maart was vir die gemeente van Laeveld dae van blydskap en vreugde, want in hierdie dae het ons ons eerste herder en leraar, nl. prop. C. G. Botha in die gemeente ontvang.

Na lange jare van 'n gemis aan 'n predikant wat al sy kragte in diens van die gemeente kon bestee is eindelik aan die geroep gehoor gegee en op Saterdag 5 Maart is prop. Botha in die gemeente ontvang.

Die ontvangs is in die hotelsaal op Duivelskloof gereël. Die konsulent ds. A. Oosthuizen het as seremoniemeester opgetree.

Ds. E. S. Mulder wat oorgekom het om die ordeningsplegtigheid waar te neem het namens die Algemene Kommissie, en die Professore en die gemeente van Springs, waarvan prop. Botha 'n seun is, boodskappe gebring.

Ds. P. W. A. Bierman het namens die Ring van Rustenburg en Pietersburg Gemeente 'n woord van welkom gerig.

Ander sprekers was ds. Van Graan namens die N. H. of G. gemeente Tzaneen, mnr. Van Eck namens die Enkel. Geref. Gemeente, Rev. Busby namens die Anglikaanse Kerk, die magistraat mnr. Roode, die Burgemeester van Duivelskloof, kapt. B. Langley-Mills, die onder burgemeester, mnr. H. C. Ackermann en mnr. R. G. Pretorius namens die skoolraad en Boerevereniging.

'n Adres is namens die kerkraad en gemeente deur oudl. W. Lombard oorhandig en oudl. C. Muller het namens die gemeente 'n welkomswoord gerig.

Prop. Botha het alle sprekers op gepaste wyse geantwoord.

Tussen die menigte gaste was mej. Van Niekerk, prop. Botha se verloofde, 4 broers en 1 suster van prop. Botha en die ouers van mej. van Niekerk.

Na die toesprake is die gaste met heerlike versversings getrakteer.

Sondagoggend om 10 uur is prop. Botha deur ds. E. S. Mulder georden . Sy tekswoord was uit Efese 3 : 8.

Die middag om 2.30 het ds. Botha sy intreepreek, aan die hand van 2 Kor. 13 : 4, gelewer.

Ons gemeente staan aan die vooraand van groot ontwikkelings, ons dank God vir die tydige uitkoms.

Mag leraar en gemeente saamwerk tot die groei en bloei van die gemeente van Laeveld en tot uitbreiding van Gods Koninkryk.

G. J. v. d. GRYP,
Scriba.

Vliegepoort:

Ons volgende Nagmaal sal, so die Heer wil, op 14 en 15 Mei 1949 wees. Met die geleentheid vergader die Ring van Rustenburg en die gemeente.

Saterdagmiddag die 14de vind die ordening plaas van prop. I. J. Joubert, B.A., B.D. Kerkraadsvergadering Vrydagmiddag. Sal die scribas so spoedig moontlik laat weet hoeveel en wie van hulle gemeente afgevaardig is na die Ringsitting, daar akkomodasie heelwat beperk is. Laat weet aan oudl. P. Botha, Thabazimbi.

G. J. J. Pistorius,
Scriba.

Potchefstroom:

Deur Gods genade was die gemeente Potchefstroom weereens bevoorreg om nagmaal te vier op 2 en 3 April.

Die gemeente het die voorreg gehad om dr. Van Selms in hul midde te hê. Al sy preke was dan ook diep treffend veral die nagmaalspreek na aanleiding van Johannes 17 vers 19.

Die gemeente waardeer dan ook die moeite wat hy homself getroos het om oor te kom na Potchefstroom en die blye boodskap van Gods genade en verlossing aan hulle oor te bring.

Dit is egter betreurenswaardig dat die dienste Saterdagmiddag en Sondagaand minder goed bygewoon was.

Saterdagaand het 51 jongmense belydenis van geloof afgelê by welke geleentheid twee van hulle ook die Heilige Doop ontvang het. Hierdie jong lidmate word hartlik verwelkom en ons hoop dat hulle lewende lidmate sal wees.

Ek voel egter dat ek my plig sal versuim as ek nalaat om te sê, dat 'n mens by die katkisasieklasse so dikwels moet opmerk hoe dat ons jongmense vervreemd raak van Gods Woord. Dit is by sulke geleenthede waar 'n mens dadelik kan opmerk watter jongmense nog hulle Bybels gereeld lees. Dit is tog betreurenswaardig om te sien hoe ons volk die Bybel vergeet, die boek van alle boeke, wat so vol liefde en hoop vir die christen is. Maar helaas is dit nie net die jongmense se skuld nie. Is dit nie 'n feit dat ons as ouers verantwoordelik is tot 'n groot mate. Kan ek anders as om te sê dat ons, as ouers, nalaat om ons beloftes by die doop van ons kinders om hulle die regte weg te leer en hulle in die vrese van God op te voed, nie nakom nie.

Ek wil 'n beroep doen op ouers van ons gemeentes om hierdie beloftes tog nie so maklik links te laat lê nie, maar veel eerder ons kinders voor te gaan en aan te spoor aangaande die dinge van ons Hemelse Vader. Sonder kennis van die Bybel is kennis sonder God en dit lei tot 'n val. Mag die jongmense tog nooit hul beloftes vergeet nie.

Sondagmiddag is 20 kinders ten doop gehou, en ek hoop dat hierdie vaders en moeders hulle plig teenoor die kinders terdeë sal besef en voortdurend sal dink aan die duur beloftes wat hulle gemaak het om die kinders in die dinge van God te onderrig.

W. J. P. LE ROUX,
Ouderling.

Krugersdorp:

2 en 3 April 1949 was 'n groot dag vir die Gemeente van Krugersdorp. Ons het so 'n opkoms by ons nagmaalsviering gehad dat alle vorige opkomste in die skaduwee gestel is. Byna 'n £1,000 aan liefdegawes is ontvang.

Al die dienste is deur ons leraar, ds. Huyzers, gelei. Sy preke was 'n besieling en inspirerend. Tien tafels is bedien, 74 kinders het belydenis gedoen, aan 15 kindertjies is die doop bedien en 20 ampsdraers is bevestig.

Die gemeentelede stel nou meer belang in die eredienste.

Op 17 April word die gemeente opgeroep om die opstandingsdiens om 6 uur in die more by te woon.

F. J. C. MARTINS.

Trichardtsfontein:

Vanjaar is 'n rooiletterjaar vir die gemeente Trichardtsfontein van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika, want end Oktober vier dit sy 70-jarige bestaan en ook die 40-jarige jubileum van die ampsbediening van sy leraar, ds. J. J. Prinsloo, die oudste tans dienende predikant van die N. H. Kerk.

Nadere besonderhede sal later bekend gemaak word, maar intussen word 'n hartlike uitnodiging aan gemeentes van die N. H. Kerk en Susterkerke gerig om aan die verrigtings deel te neem.

L. R. BREYTENBACH.

Gwelo:

Op 19 en 20 Maart het die gemeente weer die voorreg gehad om Nagmaal te vier. Die opkoms by al die dienste was goed. Saterdagmiddag met die Voorbereidingsdiens het agt lede belydenis van hul geloof afgelê en Sondagmiddag is die Heilige Doop aan twee kindertjies bedien.

Die susters is alreeds besig om te werk vir die jaarlikse basaar, wat in samewerking met Selukwe-afdeling, so die Here wil, op Vrydag 6 Mei gehou sal word. Ons vertrou dat elkeen weer, soos gewoonlik, skouer aan die wiel sal sit om die basaar 'n sukses te maak.

R. J. BENADIE,
Scriba.

Goede Hoop:

Die Gemeente sal D.V. die 23ste en 24ste April weer Nagmaal vier, wanneer ook ons jaarlikse basaar en aanneme gehou sal word.

Graag wil ons ook bekend maak dat ons dan ons nuwe kerkgebou te Piet Plessis sal inwy. Tesame met ons Konsulent sal ds. P. J. J. Venter as inwydingsredenaar optree.

Hiermee nooi ons alle belangstellendes hartlik uit na die inweiding van ons kerkgebou die 23ste April om 2 nm.

G. v. d. WESTHUIZEN,
Scriba.

Van Warmelo:

Ons volgende Nagmaal sal D.V. gehou word op die 1ste Mei 1949.

G. McDONALD.
Scriba.

ROOM
BOEREI — BOEREI
Stuur julle room na die
OU TRANSVAAL KOELKAMERS
wat al 34 jaar staande is en wees verseker van eerlike en opregte behandeling
TRANSVAAL KOELKAMERS,
JACOB MARESTR., PRETORIA, Bus 448

Korrespondensie

Geagte Redakteur,

Onder die opskrif „Die Kerk in die Krisis" in die Februarie-uitgawe, maak prof. Geyser beswaar teen die sitting neem van predikante op allerlei rade en kommissies, soos b.v. skoolkommissies, skoolrade, stadsrade en dies meer. Hy noem dit allerlei oorbodige en belemmerde ballast, wat aan die diensvervulling van die predikant gaan kleef.

Wat Stadsrade betref, wil ek dit dadelik toegee, maar nie van die ander nie. Op die Raad van die Universiteit van Pretoria, sit ds. J. J. Prinsloo, as verteenwoordiger van die Ned. Herv. Kerk, daarvoor benoem deur die HoogEerw. Alg. Kommissie. Het die Alg. Kom. hier iets gedoen, wat „om die waarheid te sê, ons Kerkwet verbied?" Ek weet van 'n stuk of agt van ons predikante, wat voorsitters is van skoolrade. Byna al ons predikante is lede van skoolkommissies. Sommige is lede van die Streekkomitees van die Normaalkolleges — nie as verteenwoordigers van die Kerk nie, maar tog ook om die belange van ons Kerk daar te bevorder. Art. 9 van die Kerkwet sê tog duidelik dat „die bevordering van die opvoeding van die kinders in 'n Christelik-nasionale gees, is altyd die hoofdoel van almal, wat in die een of ander betrekking met die bestuur van die Kerk belas is." Nou beweer prof. Geyser dat die Kerkwet dit by implikasie verbied. Maar hoe dikwels is daar nie al op die Alg. Kerkvergadering, Rings vergaderinge, Kerkraadsvergaderinge en deur gewone lidmate van ons Kerk gekla dat ons Kerk so min seggingskap hierin het nie?

Ons onderwysers, ons ouers, ons kinders het die reg dat ook vir hulle belange wat die opvoeding betref, deur ons predikante gesorg sal word. As hulle dit sou nalaat dan kom daar „'n Krisis in die Kerk!" Wat so mooi en vroom in teorie klink, geld nie altyd in die praktyk nie.

Met dank vir opname,

S. J. BOTHA.

Geagte Redakteur,

Uit die hoogs interessante blad, „Gemeenschap der Kerken", maandblad van die „Decumentische Raad van Kerken, in Nederland", Maart 1949 uitgawe, waarin o.a. 'n interessante artikel „Huidige Kerklike Verhouding in Suid-Afrika" voorkom, (geskryf deur ds. P. S. Dreyer), het ek ook die volgende statistiek gevind. Die redakteur maak melding van die feit dat 'n noukeurige statistiek nie moontlik is nie. Die skattinge is soos volg:—

Die Religies van die Mensheid

Rooms Katolieke	331,500,000
Ortodoks (Grieks Katoliek)	144,000,000*
Koptiese Christene	10,000,000*
Oud Katoliek	5,000,000*
Protestants	196,800,000*
Anglikaanse Kerk	37,000,000*
Totaal Christene	724,300,000
Natuurgodsdienste	120,000,000
Mohammedane:	
a. Soenniete	198,000,000
b. Sji-iete	12,000,000
Israeliets	16,000,000
Boeddhiste (sonder Sjina)	150,000,000
Sjinese Volksreligie (leer van Confucius)	350,000,000
Hindoeleer	230,000,000
Sjintoïste	25,000,000
	981,000,000

Die met * aangedui omvat die groepe van christene wat vir die Kerke aangesluit het by die wêreldraad van Kerke, in totaal 392,800,000.

Miskien beskik u reeds oor hierdie gegewens. Uit eukumeniese oogpunt blyk dit interessant te wees. Verder merk ek hier op dat die Roomse Kerk sy mag op elke gebied laat geld. Roomse gesinne is ook groter as protestantse gesinne. Sal Nederland oor 50 jaar nog protestants wees? Ons in Suid-Afrika is geneig om Rome te onderskat.

Ek dank u. Vriendelike groete,

U Broeder in Christus,

P. KOEKEMOER.

BLADVULLING

Johann Sebastian Bach „die vyfde evangelis", het in die laaste halfjaar van sy lewe, na twee operasies aan sy oë nog blind geword. Maar op 'n dag het hy plotseling weer gesien en die lig verdra. 'n Paar uur later het hy 'n beroerte gekry, waarop 'n vreeslike koors gevolg het. Op die 28e Julie 1750 om nege uur die aand, het God hom opgeneem in Sy heerlikheid. Hy wou in hierdie laaste dae van sy lewe nog 'n ou orrelkoraal voltooi. Die meester het gedikteer, en sy skoonseun geskryf. Die vroeëre opskrif van die koraal was: As ons in hoogste nood verkeer. Maar nou, 'n paar dae voor sy dood, laat hy die opskrif verander: Hiermee verskyn ek voor U troon. Met hierdie sekerheid het hy die dood ingegaan.

Wallachs' Drukkers & Uitgewers Mpy. Bpk.
Posbus 389 ANDRIESSTRAAT 160 Telefoon 2-2451
PRETORIA
BOEK-, KOERANT- EN ALGEMENE HANDELSDRUKKERS

DOODBERIGTE

AHLERS. — Oorlede op sy plaas Welgedacht distrik Lydenburg ons innige geliefde vader en grootvader JOHANNES AHLERS in die ouderdom van ruim 87 jaar.

Diep betreur deur kinders en kleinkinders.

Welgedacht,
P.K. Goedewil.

DU TOIT. — Onvergeetlik bly vir ons die aand van die 16de Februarie 1949, om 20 minute voor 9 toe dit die Here behaag het om uit ons midde weg te neem deur die dood ons geliefde vader en grootvader JURIE ANTONIE JOHANNES CHRISTOFFEL DU TOIT in die geseënde ouderdom van 82 jaar 8 maande en 11 dae na 'n smartlike lyding van 5 jaar en 6 maande wat hy met geduld gedra het. Hy was 54½ jaar ouderling van die Nederduitsch Hervormde gemeente Maquassi, hiervan het hy 49 jaar on-onderbroke gedien en was net een kerkraadsvergadering afwesig weens siekte.

„Ons mis u liewe vader, maar ons gun u die rus wat u na verlang het. Ons sal swyg want dit was God's wil."

Verlangende kinders Gert en Kitty du Toit, Herculaas en Maggie Jordaan, Jannie en Lidia Nortje, en kleinkinders.

„Leeuwkop,"
P.K. Klipspruit.

GOUWS. — Onvergeetlik bly die 17de Desember 1948 toe die Here skielik weggeneem het my geliefde eggenote GESINA HELENA JOHANNA MARGARETHA GOUWS (geb. Bezuidenhout) in die ouderdom van 44 jaar 7 maande en 25 dae na 'n lyding van 10 jaar en 7 maande wat sy tevrede gedra het. Die Here het dit gedoen, ons sal nie treur soos die wat nie hoop het nie.

Bedroefde eggenoot J. P. Gouws, Moeder, broers en susters.

„Skoonheid",
Christiana.

VERREYNE. — Bitter sal vir ons die dag van 7 Februarie bly toe ons moes afskeid neem van ons dierbaar kind HESTER MARIA VERREYNNE (geb. Marx) in die jeugdige ouderdom van 36 jaar en 11 maande na 'n siekbed van 3 maande waarvan die laaste 9 dae smartlik was.

„Ag Here, laat ons verstaan waarom sy so vroeg moes gaan. Sy is van lyding bevry maar in ons harte is rou, en verlangend sal ons bly."

Diep bedroefde ouers, G. F. F. Marx.

Loubad.

BESTER. — Met liefde en verlange sal ons altyd terugdink aan ons liefling kind en broertjie, ISAK STEPHANUS, wat van ons weggeneem is op 30 Januarie 1949 in die ouderdom van 16 jaar 9 maande en 8 dae, na 'n smartlike lyding van 4 dae.

„Sy plek is leeg, sy stem is stil.
Ons swyg o, Heer dit was U wil."

Bedroefde Moeder, Broers en Susters.

„Rhodia",
P.K. OUTJO.

MEYER. — Skielik is van ons weggeneem die 22ste Feb. 1949, 10 voor 5 nm. ons dierbaarste moeder, groot- en agtergrootmoeder SUSANNA ELIZABETH MEYER (geb. Jordaan) in die ouderdam van 87 jaar.

„Rus dierbaarste, ons gun u die rus. God het ons geskei maar ons hoop op 'n weersiens."

Bedroefde kinders Lizzie en Wessel Moolman, Baby en Marthinus Swart, Kleinkinders en agterkleinkinders.

„Uitspanning,"
Ermelo.

KIES. — Onvergeetlik sal die dag van 19 Maart 1949 vir ons bly toe ons geliefde broer en swaer JAN KIES van ons weggeneem is deur die dood.

„Rus sag, liewe Jan,
Ons gun jou die rus, na jare van arbeid wat
nooit vir jou te swaar was nie.
Ons sal jou mis."

Van Ouboet, Ousus Rina Kies.

Welverdiend.

VAN ZYL. — Onvergeetlik bly vir ons die more van 22 Februarie 1949 toe van ons weggeneem is in die Wolmaransstad hospitaal my geliefde eggenoot en ons Vader HENDRIK ANDRIES VAN ZYL in die ouderdom van 42 jaar 8 maande en 17 dae na 'n swartlike lyding van 9 dae.

„Sy plek is leeg, sy stem is stil,
Ons swyg o Heer, dit was U wil."

Diep bedroefde eggenote C. C. van Zyl en kinders.

„Rietpan",
Husfeldt.

ESTERHUIZEN. — Na 'n siekbed van 14 dae in die Algemene Hospitaal, Pretoria, het die Heer Dinsdagnag 25 Januarie van ons weggeneem ons so teer geliefde eggenote, moeder en grootmoeder MARIA CATHARINA in die ouderdom van 67 jaar en sewe maande.

Haar heengaan word diep betreur deur haar eggenoot, kinders en kleinkinders.

Jozua Esterhuizen.

„Hartbeesfontein",
P.K. Beestekraal.

PIETERSE. — Met verlangende harte en bittere trane dink ons terug op die 18de Februarie 1949 toe van ons harte geskeur is ons dierbare seun CORNELIUS JACOBUS PETRUS in die jeugdige ouderdom van 17 jaar 10 maande en 24 dae toe hy verdrink het in 'n gruisgat op Singlewood. Stil is jy van ons geneem onder trane wat vloei, onder harte wat bloei van die smart. In die oomblik van diepe smart sal ons bid en stil wees.

„Ons sien jou nog altyd loop,
ons hoor jou nog altyd lag,
maar jyself is nie meer.
Ons het die Mara water gedrink
ons sal swyg, U wil moet geskied."

Bedroefde ouers Cornelius en Anna, susters en broers Sannie, Willie, Diederik en Marie.

„Haakdoornbult",
P.S. Singlewood.

IN MEMORIAM

AYRES. — Alleen en in stilte dink ons vandag terug aan ses jaar gelede toe van ons weggeneem is deur die dood my eggenoot en ons vader JOHN AYRES (Jackie) in die ouderdom van 52 jaar 1 maand en 9 dae.

„Vader u naam so teer en soet,
Ons sien u graf maar u nie meer,
U graf verkondig keer op keer,
Ons het op aarde geen vader meer.
Sien die trane wat ons ween."

Verlangende eggenote H. C. Ayres, kinders en kleinkinders.

Naudelaan 60,
Krugersdorp-Wes.

VAN SCHALKWYK. — Na 9 jaar van bittere verlange bly die more van 28 Maart nog vars in ons geheue, toe in die bloei van sy jare van ons weggeneem is deur die dood, ons enigste seun en broer JOHANNES JACOBUS VAN SCHALKWYK in die jeugdige ouderdom van 23 jaar en 4 maande na 'n lyding van 1 jaar en 5 maande.

„Die son het vir hom ondergegaan terwyl dit nog dag was."
„O dood met sy ondeurgrondelike smart,
Hoe pynlik bly die wond o Heer,
Ons sien sy graf alleen maar hom nie meer.
God alleen sien al die trane wat ons ween."

Die bedroefde ouers en susters.

43 Kerkstraat,
Rustenburg.

COETZEE. — 'n Jaar van stille verlange is verby en ons dink aan die 20ste April 1948, toe ons moes afskeid neem deur die dood van ons eggenote en Mammie EMMERENTIA FREDRIKA COETZEE (geb. Van Graan) nee Grimmbeek.

Met liefde sing ons:
„Rus sag, sy die Pelgrims staf
het neergelê en slaap in't graf.
De kwade dag alreeds verskyn.
Was liefde die haar oë sluit,
En saggies voer haar in Abrahams skoot,
Word trou bewaak deur U, o Heer,
Hoor sy die drywers stem nie meer."

Verlangende eggenoot D. J. de K. Coetzee, kinders en kleinkinders.

Agstestraat 40,
La Rochelle,
Johannesburg.

ACKURST. — Dit is weer 25 Maart, een lange jaar van droefheid en verlange is verby, wat vir ons soos die dag van gister is, toe ons ou liefling dogtertjie, INATJIE van ons af weggeneem is deur die dood.

„Toon niemand jou droefheid.
Laat niemand dit weet
Bring ander jou vreugde
Bring Jesus jou leed."

Verlangende Dadda, Mammie en Ria.

„Karrepoort",
Brits.

VISAGIE, ARIE. — Ons bring 'n kransie.

Jannie, Grietie en kinders.

Groblersdal.

OBERHOLZER. — Met liefde en verlange lê ons 'n kransie deurvleg met trane op die graf van ons dierbare eggenoot, Vader en Grootvader JAN ALBERT OBERHOLZER, wat van ons weggeneem is op die 5de April 1948.

Sy plek is leeg, sy stem is stil,
Ons swyg, o Heer, dit was u wil.

Verlangende eggenote, kinders en kleinkinders.
J. E. Oberholzer.

Tweedraai,
Trichard.

OPPERMAN. — Nog steeds dink ons terug aan 5 Sept. 1946 toe vir altyd van ons weggeneem is my dierbare eggenote ELLA MARGRITHA OPPERMAN (gebore Botha) en op 6 Sept. 1948 deur die dood weggeneem ons dierbare vader, grootvader en oorgrootvader JOHANNES ARNOLDUS OPPERMAN in die geseënde ouderdom van 84 jaar 23 dae.

Ons sal swyg want dit was U wil, o God.— Gesang 52 vers 9.

Bedroefde eggenoot en kinders, J. A. Opperman.

HERVORMER INTEKENGELDE

VANAF 1 — 31 MAART 1949

BELFAST: Per D. G. Jordaan £2-5-6. BLOEMFONTEIN:: Per ds. G. J. J. Roos 7/-. BRONKHORSTSPRUIT: Mev. A. C. Venter 3/6; per D. B. Snyman 3/6; per J. J. van Staden 7/-. CHRISTIANA: C. E. Roets 3/6. DELAREY: Per D. Diedricks £1-15-0. DELMAS: Per J. A. H. Reiners 10/6. DURBAN: Per N. C. Willemse 7/-. ERMELO: Per ds. W. J. Roos £2-2-6; per C. H. Buitendag £1-15-0. GERMISTON: Per J. J. Nortje £20-0-9. GLENCOE: Mev. C. C. Fourie 3/6. GWELO: T. A. Louw 3/6. HEILBRON: Per P. F. Smith £14-14-0. JOHANNESBURG: Mej. M. Greyling 3/6. KRUGERSDORP: S. F. Marais 3/6; per D. J. M. v. d. Poel 10/-; W. J. Pieterse 5/-. KRUGERSDORP-WES: Per J. J. van Staden £6-2-6. KOEDOESRAND: Per A. L. v. d. Heever £3-10-0. KROONSTAD: Per D. Jacobs £1; per B. C. Greyling 10/6. KLERKSDORP: Per J. P. Jooste 10/-; W. Pyper 3/6. LYDENBURG: Per W. C. Broekman 18/6. LOUIS TRICHARDT: Per P. P. Dreyer £1-2-0. MAQUASSI: L. Scheepers 3/6. MARBLE HALL: Per M. W. Hamman 3/6; per P. T. van Staden £2-5-6. N'KANA: Per A. Z. Willemse £1-11-6. OOS LONDEN: W. J. Strachan 3/6. PRIMROSE: Per S. J. Venter £40-5-6. PLASTON: Per J. J. F. Jooste 3/6. TURFFONTEIN: Per M. J. Prinsloo £18-14-6. STANDERTON: Per A. Smith 10/6. VAN DER HOFF: Mev. M. P. Riekert 3/6 VRYBURG: Per J. A. Pretorius 11/-. VEREENIGING: J. A. Jordaan 3/6. WATERBERG: Per J. J. Basson 17/6. Per A. J. E. Coetzee 10/-. Per. P. W. Botes £1-12-0. DIVERSE: E. L. James 3/6; Odje 8/10; H. M. Keyser 3/6; Mev. A. F. du Toit 3/6; D. F. Grimbeek 3/6. TOTAAL: £129-4-1.

VERSIGTIGE VERPAKKING
verseker veilige aflewering

Dit is ONSEKER

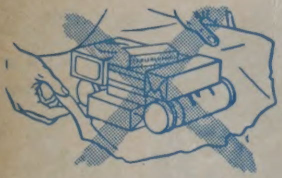

Moenie goedere los verpak nie.

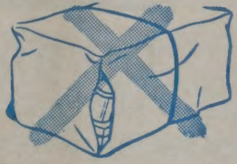

Moenie swak kartondose vir swaar goed gebruik nie.

Dit is VEILIG

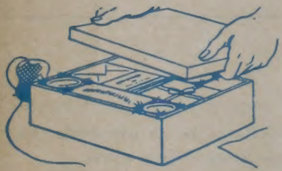

Maak alle ruimtes styf vol.

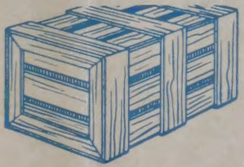

Gebruik stewige houers wat die inhoud sal steun en beskerm.

ONTHOU TOG OM U VRAGBRIEWE TE HOU.

As u pakkie die moeite werd is om te versend, is dit die moeite werd om veilig versend te word. Pak sorgvuldig, bind goed vas en adresseer volledig en duidelik. Ons sal die res doen.

Die Spoorweë behoort aan *u*—
eise word met *u* geld betaal.

Hierdie is die eerste in 'n reeks wenke, geplaas deur die Suid-Afrikaanse Spoorweë, en gemik op die veilige vervoer en snelle aflewering van goedere.

KERKRAADSKLERE ! !

Manel Pakke, Swart Pakke, Swart Hoede ens., Wit Strikkies, die egte ingevoerde dubbel organdie strikkies met rek en hakkies 2/11 elk

Wit Kerkraadboordjies 2/11 elk

Wit Lang Dasse 5/6 elk

MANS PAKKE ! !

Klerikale Grys (sout en peper) Enkelbors 3-stuk Pakke **£12 7s. 6d.**

Marine Blou Sajet (Donkerblou Serge) Vaste Kleur Swaar Gehalte.
Enkelbors 3 stuk **£12 7s. 6d.**
Dubbelbors 2 stuk **£10 17s. 6d.**

Donkerblou, Swart en Bruin fyn gestreepte „Double Plain" Pakke Eersteklas Materiaal.
Enkelbors 3 stuk **£11 12s. 6d.**
Dubbelbors 2 stuk **£10 2s. 6d.**

(Doen aanvraag vir Monsters en Maatvorms van Mans Pakke.)

UITVERKOPING VAN MANS SPORT BAADJIES

In Deftige Blokkies Donkergrys en Bruin 35/- en 39/6 elk.

Mans Draagskoene, Veldskoentiepe met Drifoot Sole 18/6 paar

Mans Draagbroeke en Hemde teen billike pryse. (Skryf vir Prysopgawes.)

Doen Aanvraag vir Prysopgawes en Monsters van:—

DAMES TABBERTSTOF — 'N PRAGTIGE SORTERING NOU PAS INGEKOM.

Gordyn-materiaal, Horrockses Flennie, Linne, Lakenlinne, Komberse, Lakens, Dekens, Handdoeke ens.

GEBRS. GOODMAN

KERKSTRAAT 78
Foon 2-3521 - - Posbus 491
PRETORIA

So 't oog nie klaar en verre siet,
Neem deur God's guns, wat kuns u bied.
Dra dan my bril met kristallyn,
Dan sien u oog, weer helder en fyn.

DIE BRILLEDOKTER.

J. KLOMPJE

ANDRIESSTRAAT 168, PRETORIA.
Telefoon: 2-3143.

VOORTREKKER WINKEL

Die Eg Afrikaanse Mansuitrusters.

KERKSTRAAT 171 PRETORIA
(Regoor die Groot Poskantoor)
Telefoon 2-8167 Posbus 638

Mans Wit Hemde (Ambassador), 2 los „Semi-stiff" Boordjies — **28/6.**

Mans Wit Hemde (Diplomat) 2 los „Semi-stiff" Boordjies — **30/3.**

Mans Swart Werkshemde — **14/3.**

Mans Winter Slaappakke, Nos. 36-48 — **30/9.**

Mans Sporthemde, Handoek-materiaal, in Blou, Bruin en Wit — **14/8.**

Mans Grys Geblokte Sportbaadjies — **92/3.**

Ons stuur alle bestellings Posvry.

Spesiale Aanbieding!

Mans Bruin Leer

GOLF SKOENE

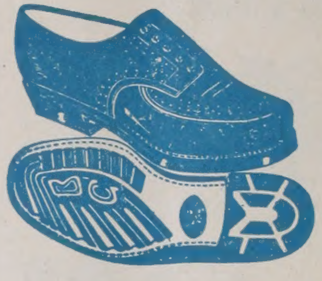

Met Rooi Rubber Sole.

Alle Mate en Half Mate.

34/6

DE BRUYN

VIR KWALITEIT SKOENE

Skryf aan Ons Posbestellings: Andriesstr. 190
PRETORIA

Skoenwinkels te
PRETORIA, PIETERSBURG, KRUGERSDORP, POTCHEFSTROOM, KLERKSDORP

AS 'N PYPORREL HERBOU WORD...

SAL DIT GELYK WEES AAN 'N NUWE INSTRUMENT (van gelyke spesifikasie).
OP VOORWAARDE DAT . . . die ou pype van goeie fabrikaat is en die herbouing deur bekwame vakmanne verrig word en nuwe aksie aangebring word.

Aanbring van Windmotors Stemkontrakte.

Ou orrelpype is dikwels beter, wat klank, kwaliteit betref dan die nuwe pype. 'n GOEIE PYP kan vir honderde jare goeie diens gee, en indien die ou pype deur 'n goeie intoneur herstel word, sal hulle daartoe bydra om 'n MODERNE INSTRUMENT te verkry met NUWE ORREL-WERKVERRIGTING EN NUWE ORREL WAARBORG.

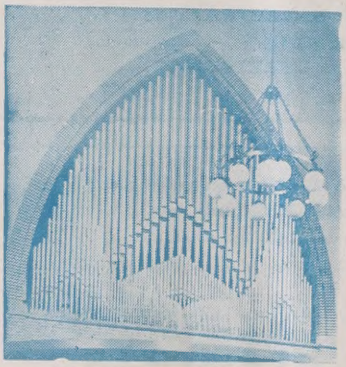

Aansig van Orrels volgens u voorstel en opdrag.

Die herbouing bespaar gewoonlik baie meer as die oorspronklike belegging, **dit gee u nuwe orrel-werkverrigting met 'n groot besparing van koste.**
Ons is tot u diens om u van verder besonderhede te voorsien en u met advies te dien. Daar is nie die minste verpligting nie.

Nuwe Pyporrels — Toringhorlosies — Luiklokke — Dowe-gehoortoestelle. Toestelle om akoestiek te verbeter — En Elektroniese Klokkespel.

Century Orrelbouers (Edms.) Bpk.

STRUBENSTRAAT 395-397 — PRETORIA
Telefoons 2-3636, 2-3942
Telegramme: „Allwave"

ONS LEUSE: „Hoogste Kwaliteit—Laagste Pryse".

Bestellings Uitgevoer en Onlangs Ontvang:

1. GEREF. KERK, BRITS.
2. ST. PETERS CHURCH, KRUGERSDORP.
3. GEREF. KERK, RUSTENBURG.
4. HERV. KERK, POTGIETERSRUS.
5. GREYVILLE PRESBYTERIAN CHURCH.
6. N.G. KERK, SYDENHAM, PORT ELIZABETH.
7. GEREF. KERK, NYLSTROOM,
ENS., ENS.

No. 1

Gedruk deur Wallachs' P & P. Co., Bpk., Andriesstraat 160, Pretoria, en uitgegee deur die eienaar:
Ned. Herv. Kerk van Afrika, Posbus 19, Dullstroom.
66292—11/4/49.